

Úřad práce ČR

ZPRÁVA O ČINNOSTI

Úřadu práce České republiky
za rok 2014

Generální ředitelství Úřadu práce České republiky

Zprávu předkládá:

PhDr. Kateřina Sadílková, MBA

pověřená řízením Úřadu práce České republiky

Praha: 10. 4.2015

OBSAH

1. ÚVOD.....	5
2. PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA	8
3. HOSPODAŘENÍ ÚP ČR	9
3.1 PROGRAMY ROZVOJE A OBNOVY MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ ZÁKLADNY ÚP ČR PRO OBDOBÍ 2008 – 2013 A 2014 – 2018	10
3.2 PODPROGRAM SLUŽBY V OBLASTI ZAMĚSTNANOSTI	10
4. INFORMAČNÍ SYSTÉMY.....	11
5. TRH PRÁCE	13
5.1 ANALÝZA TRHU PRÁCE.....	13
5.2 MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ NEZAMĚSTNANOSTI PODLE EUROSTAT (STATISTICKÝ ÚŘAD EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ)	14
5.3 LOKÁLNÍ SÍŤ ZAMĚSTNANOSTI	16
6. ZPROSTŘEDKOVÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ	18
6.1 EURES	20
7. PORADENSTVÍ A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	24
7.1 PORADENSTVÍ	24
7.2 REKVALIFIKACE	26
7.3 PROJEKT „EFEKTIVNÍ SYSTÉM ROZVOJE ZAMĚSTNANOSTI, VÝKONU KOMPLEXNÍCH KONTROL A POTÍRÁNÍ NELEGÁLNÍHO ZAMĚSTNÁVÁNÍ V ČR“	27
8. AGENTURY PRÁCE	28
9. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	29
9.1 VEŘEJNĚ PROSPĚŠNÉ PRÁCE	29
9.2 SPOLEČENSKY ÚČELNÁ PRACOVNÍ MÍSTA	30
9.3 CHRÁNĚNÁ PRACOVNÍ MÍSTA	31
9.4 NOVĚ PILOTOVANÉ NÁSTROJE (V SOULADU S USTANOVENÍM §106 ZÁKONA Č. 435/2004 SB., O ZAMĚSTNANOSTI).....	31
9.4.1 Aktivizační pracovní příležitost	31
9.4.2 SÚPM vyhrazené pro zájemce v procesu hromadného propouštění	31
9.5 MĚNĚ VYUŽÍVANÉ NÁSTROJE APZ.....	32
9.6 INVESTIČNÍ POBÍDKY	32
9.7 PŘÍSPĚVEK NA PODPORU ZAMĚSTNÁVÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	33
10. REGIONÁLNÍ INDIVIDUÁLNÍ PROJEKTY	34
10.1 ODBORNÉ PRAXE PRO MLADÉ DO 30 LET	34
10.2 „VZDĚLÁVEJTE SE PRO RŮST! – REGIONY“ A „VZDĚLÁVEJTE SE PRO RŮST! – REGIONY II“.....	35
11. NÁRODNÍ INDIVIDUÁLNÍ PROJEKTY	36
11.1 VZDĚLÁVEJTE SE PRO RŮST! – PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI.....	36
11.2 VZDĚLÁVEJTE SE PRO RŮST! – REKVALIFIKACE	36
11.3 VZDĚLÁVEJTE SE PRO RŮST! – ADAPTABILITA	37
11.4 VZDĚLÁVEJTE SE PRO STABILITU	37

11.5	VZDĚLÁVÁNÍ A DOVEDNOSTI PRO TRH PRÁCE	38
11.6	PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ	38
12.	SYSTÉMOVÉ INDIVIDUÁLNÍ PROJEKTY	39
12.1	METODIKA INDIVIDUÁLNÍ A KOMPLEXNÍ PRÁCE S KLIENTY ÚP ČR – MIKOP	39
12.2	SYSTÉM EFEKTIVNÍHO ŘÍZENÍ LIDSKÝCH ZDROJŮ ÚŘADU PRÁCE ČR	40
12.3	CALL CENTRUM ÚŘADU PRÁCE ČR	40
12.4	ROZVOJ SLUŽEB V OBLASTI VOLNÝCH PRACOVNÍCH MÍST	41
12.5	REGIONÁLNÍ SÍŤ SPOLUPRÁCE V PRACOVNÍ REHABILITACI – PREGNET	41
13.	KONTROLNÍ ČINNOST ÚŘADU PRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY	42
13.1	VEŘEJNOSPRAVNÍ KONTROLA	43
13.1.1	<i>Kontrolní činnost realizovaná z úrovně generálního ředitelství ÚP ČR.....</i>	<i>44</i>
13.1.2	<i>Kontrolní činnost realizovaná z úrovně krajských poboček Úřadu práce ČR.....</i>	<i>44</i>
13.2	OSTATNÍ KONTROLNÍ ČINNOST ÚŘADU PRÁCE ČR.....	46
14.	OCHRANA ZAMĚSTNANCŮ PŘI PLATEBNÍ NESCHOPNOSTI ZAMĚSTNAVATELE	46
15.	POVOLOVÁNÍ VÝKONU ČINNOSTI DÍTĚTE	47
16.	STÍŽNOSTI	47
17.	PETICE A JEJICH VYHODNOCENÍ	49
18.	POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ.....	49
19.	NAKLÁDÁNÍ S POHLEDÁVKAMI ÚŘADU PRÁCE ČR	50
20.	NEPOJISTNÉ SOCIÁLNÍ DÁVKY	51
20.1	STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA A DRUHY DÁVEK SSP	52
20.1.1	<i>Přídavek na dítě.....</i>	<i>53</i>
20.1.2	<i>Příspěvek na bydlení.....</i>	<i>53</i>
20.1.3	<i>Rodičovský příspěvek.....</i>	<i>53</i>
20.1.4	<i>Porodné .....</i>	<i>54</i>
20.1.5	<i>Pohřebné .....</i>	<i>54</i>
20.1.6	<i>Dávky vyplácené podle Nařízení EU .....</i>	<i>54</i>
20.1.7	<i>E-formuláře.....</i>	<i>54</i>
20.2	DÁVKY PĚSTOUNSKÉ PÉČE	55
20.2.1	<i>Příspěvek na úhradu potřeb dítěte .....</i>	<i>55</i>
20.2.2	<i>Odměna pěstouna .....</i>	<i>56</i>
20.2.3	<i>Příspěvek při převzetí dítěte .....</i>	<i>56</i>
20.2.4	<i>Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla.....</i>	<i>57</i>
20.2.5	<i>Příspěvek při ukončení pěstounské péče .....</i>	<i>57</i>
20.2.6	<i>Státní příspěvek na výkon pěstounské péče – účelový transfer .....</i>	<i>58</i>
20.3	SYSTÉM DÁVEK POMOCI V HMOTNÉ NOUZI.....	58
20.3.1	<i>Doplatek na bydlení.....</i>	<i>59</i>
20.3.2	<i>Příspěvek na živobytí .....</i>	<i>60</i>
20.3.3	<i>Mimořádná okamžitá pomoc .....</i>	<i>60</i>
20.3.4	<i>Sociální šetření.....</i>	<i>62</i>
20.4	PŘÍSPĚVEK NA PÉČI, DÁVKY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM A PRŮKAZ PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM.....	62
20.4.1	<i>Příspěvek na péči.....</i>	<i>62</i>

20.4.2	<i>Příspěvek na mobilitu .....</i>	63
20.4.3	<i>Příspěvek na zvláštní pomůcku.....</i>	64
20.4.4	<i>Průkaz osoby se zdravotním postižením.....</i>	64
21.	INSPEKCE POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB.....	65
22.	INSPEKCE POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ.....	65
23.	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	66

Přílohy

Zdroj dat: Úřad práce České republiky
Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
Jednotné výplatní místo
Ekonomický informační systém GINIS

1. ÚVOD

Úřad práce České republiky (dále jen „ÚP ČR“) je správním úřadem s celostátní působností a je organizační složkou státu. ÚP ČR byl zřízen dnem 1. 4. 2011, zákonem č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o ÚP ČR“).

Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky (dále jen „MPSV“) řídí ÚP ČR je jeho nadřízeným správním úřadem. ÚP ČR tvoří generální ředitelství, krajské pobočky, pobočka pro Hlavní město Prahu (dále jen „krajské pobočky“) a kontaktní pracoviště. Správní řízení v působnosti ÚP ČR se řídí zákonem o ÚP ČR a zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. ÚP ČR rozhoduje ve správním řízení v I. stupni, o odvoláních proti rozhodnutí ÚP ČR rozhoduje MPSV.

ÚP ČR spravuje několik oblastí, těmi hlavními jsou oblast zaměstnanosti a oblast nepojistných sociálních dávek.

V rámci zaměstnanosti ÚP ČR mimo jiné podporuje zaměstnávání uchazečů prostřednictvím nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (dále jen „APZ“). Jejich cílem je pomoci v návratu na trh práce osobám, které by vzhledem k jejich věku, vzdělanostním, zdravotním a osobnostním dispozicím jen stěží získali práci. Slouží rovněž jako prevence proti sociálnímu vyloučení.

O narůstající aktivitě ÚP ČR v oblasti zaměstnanosti, poradenství a zprostředkování svědčí následující čísla – v průběhu roku 2014 prošlo rekvalifikacemi 46 454 lidí, zatímco v roce 2013 jich bylo 41 438. V roce 2014 ÚP ČR poskytl příspěvek na vyhrazení 30 497 společensky účelných pracovních míst (dále jen „SÚPM“) a přispěl na vytvoření celkem 22 567 míst na veřejně prospěšné práce (dále jen „VPP“).

V návratu na trh práce pomáhají také regionální a národní projekty, zaměřené na konkrétní skupiny uchazečů o zaměstnání (dále jen „UoZ“). ÚP ČR jich v roce 2014 realizoval po celé ČR celkem 114. Na jejich realizaci se finančně podílely jak národní, tak především evropské zdroje.

Důležitou roli hraje stát i v případě podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením (dále jen „OZP“). Například prostřednictvím příspěvků, které poskytuje ÚP ČR, a to na vytvoření chráněného pracovního místa (dále jen „CHPM“) a následně také na úhradu nákladů spojených s jeho provozem. ÚP ČR podporuje zaměstnávání OZP nejen finančními příspěvky, ale také v rámci poradenství, rekvalifikací, pracovní rehabilitace, spolupráce

s nestátními neziskovými organizacemi a v neposlední řadě i prostřednictvím regionálních individuálních projektů zaměřených právě na tuto skupinu uchazečů.

Nedílnou součástí monitoringu trhu práce je i proaktivní komunikace ze strany ÚP ČR se zaměstnavateli. Během dvanácti měsíců loňského roku vykonali zaměstnanci ÚP ČR více než 17 tis. osobních monitorovacích návštěv u zaměstnavatelů.

Situaci na trhu práce by měla zlepšit nově nastavená vzájemná spolupráce v rámci memorand, která podepsali zástupci ÚP ČR například se zástupci České společnosti pro kybernetiku a informatiku, Správy železniční dopravní cesty a Svazu měst a obcí ČR. Jejich podstatou je užší komunikace při řešení sociálních i životních situací skupin klientů ÚP ČR, kterým hrozí dlouhodobá nezaměstnanost. Vzájemná spolupráce se týká také oblasti prevence sociálního vyloučení, zabránění zneužívání sociálních dávek nebo komunitního plánování a podpory větší počítačové gramotnosti.

V průběhu roku 2014 vyplatil ÚP ČR v rámci agendy NSD celkem 21 451 tis. dávek v celkové hodnotě 71 340 163 tis. Kč. Z toho největší objem finančních prostředků vyplatil ÚP ČR na rodičovský příspěvek (celkem 22 957 844 tis. Kč), dále na příspěvek na bydlení (celkem 8 861 808 tis. Kč) a na příspěvek na živobytí (celkem 7 902 565 tis. Kč).

V červenci 2014 začal ÚP ČR na základě rozhodnutí vlády přijímat nové zaměstnance do oblasti NSD. Jednalo se celkem o 600 lidí. Posily působí hlavně v terénu. Cílem tohoto kroku byla podpora efektivní výplaty nepojistných sociálních dávek a zajištění podmínek nutných pro výkon sociálního šetření, které se týká většiny dávek z oblasti pomoci v hmotné nouzi.

Pozitivní dopad personálního posílení se dostavil už v průběhu listopadu. Zatímco v srpnu 2014 provedli zaměstnanci Úřadu práce ČR v rámci celé republiky 15 142 sociálních šetření, v listopadu jich bylo už 20 889. To je nárůst o 38 %.

ÚP ČR bohužel stále zaznamenává na všech svých pracovištích rostoucí agresivitu ze strany některých klientů. V důsledku toho pak mnohdy zbytečně odcházejí kvalifikovaní zaměstnanci ÚP ČR, kteří už nechtějí a nemohou snášet trvalé napětí a stres na pracovišti. V tuto chvíli je pro vedení úřadu prioritou nastavení jasných pravidel a opatření, které minimalizují riziko případných ataků.

Loňský rok proběhl ve znamení deseti let existence informační, zprostředkovatelské a poradenské sítě EURES v ČR. Během té doby se podařilo vybudovat integrovaný portál EURES, který sdružuje volná pracovní místa států Evropské unie/Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska. Stejně jako v zahraničí tak mohou i občané ČR vkládat své životopisy

přístupné zaměstnavatelům z různých evropských zemí. Česká republika si postupně vybudovala síť kontaktů, které jí pomáhají sbírat aktuální informace o Evropské pracovní mobilitě a Evropském trhu práce, včetně informací týkajících se sociální, zdravotní, daňové a rodinné problematiky. Tyto informace pak šíří mezi své klienty, tedy ty, kteří hledají práci v zahraničí, nebo zaměstnavatele, kteří hledají zahraniční zaměstnance.

2. PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA

Trend v posilování počtu zaměstnanců ÚP ČR pokračoval i v roce 2014. Z důvodu navýšení počtu i objemu vyplácených dávek v roce 2013 dále rostla potřeba personálního posílení v této oblasti. Ve druhém pololetí roku 2014 došlo k dočasnému posílení úseku nepojistných sociálních dávek o 600 systemizovaných míst na zabezpečení výplaty dávek a souvisejících sociálních šetření. Usnesením vlády č. 595 ze dne 14. července 2014 bylo dočasné navýšení počtu zaměstnanců ÚP ČR o 600 osob schváleno s účinností od 1. ledna 2015 za trvalé a následně zapracováno do státního rozpočtu na rok 2015. Vývoj počtu zaměstnanců je uveden v **příloze č. 1**.

V rámci bezpečnosti a ochrany zdraví při práci dle zákona 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů, požární ochraně dle zákona 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, a pracovnílékařských služeb dle zákona 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, bylo dokončeno sjednocení metodiky, dokumentace a výkonu pro celý ÚP ČR, tedy pro všech 527 pracovišť. Výsledky počtu úrazů, zásahů požární ochrany a závad při pracovnílékařských kontrolách v jednotkách případů na celkový počet zaměstnanců a pracovišť jednoznačně kladně vypovídají o dobrém stavu prevence a přijatých opatření (16 lehkých úrazů, 0 požárů, 2 pracovnílékařské závady na pracovišti).

Přes veškerou snahu stále přetrvává nízké zabezpečení v oblasti zajištění fyzické bezpečnosti zaměstnanců. Vzhledem k významnému nárůstu počtu vyřizovaných případů a narůstající agresivitě klientů je současný stav, vzhledem k technickým a finančním prostředkům, kterými pro tuto oblast ÚP ČR disponuje, nedostačující. I proto byla a je podrobně mapována situace (Studie pro realizaci opatření fyzické ochrany zaměstnanců ÚP ČR) a byly provedeny aktivní testy zásahu Policie ČR z hlediska času a možností. Dále byly a jsou testovány systémy pasivní i aktivní ochrany, tj. služba fyzické ochrany, technické prostředky poplachových zabezpečovacích a tísňových systémů, kamerové systémy CCTV, alarmy, technické zábrany a přepážky. Je zaváděn Incident management včetně softwarové aplikace pro sběr zpracování a vyhodnocení napadení. To vše umožní ve velmi krátké době sumarizovat a navrhnout opatření a z toho plynoucí finanční požadavky na celkové zajištění bezpečnosti ÚP ČR. Velkou pomocí bude i Jednotný systém řízení bezpečnosti, který zpracovává MPSV za významné spolupráce ÚP ČR.

To však pokrývá klasickou oblast útoků, tedy fyzické a slovní napadání včetně vulgárního a agresivního chování. Nově se ale výrazně projevuje fenomén vyhrožování napadení rodinných příslušníků a nechybí ani výhrůžky použití zbraně a výbušnin (např. na pracovišti v Praze 8 vyhrožování ručním granátem, na pracovišti ve Zlíně nahlášená bomba). Tato psychická agrese násobí již tak stresující práci. Kromě standardního, trestně právního, postupu proti agresorovi, je zde také potřeba psychologické pomoci pro postižené. ÚP ČR má připraveno několik variant řešení stávající situace, ovšem chybí zdroje a podmínky pro jejich zavedení do praxe.

3. HOSPODAŘENÍ ÚP ČR

V souladu se záměry stabilizace veřejných rozpočtů pokračoval v roce 2014 přísně úsporný režim čerpání provozních výdajů. Finanční prostředky disponibilní pro pokrytí potřeb ÚP ČR věcného charakteru byly vyčerpány z 87,5%. Největší objemy výdajů směřovaly do oblastí nájemného, nákupu drobného hmotného dlouhodobého majetku (pořízení PC, kopírek, tiskáren, nábytku apod.), na krytí služeb pošt a telekomunikací a do nákupu ostatních služeb (úklid, ostraha, stravování zaměstnanců, tiskařské práce, povinné revize zařízení apod.), do služeb souvisejících s dislokací pracovišť úřadu práce (elektrická energie, teplo, plyn, voda apod.) a cestovného.

V rámci zajišťování povinností vůči Integrovanému informačnímu systému Státní pokladny z titulu výkonu funkce správce rozpočtu a hlavního účetního ÚP ČR z úrovně generálního ředitelství ÚP ČR, se dotčení zaměstnanci ÚP ČR zaměřili na analýzu problémů s výplatami nepojistných sociálních dávek na konci roku 2013 a na zabezpečení hladkého průběhu výplat těchto dávek a dodržení požadovaných termínů v roce 2014. Ve spolupráci s dodavateli IT systémů jak v rámci pracovní skupiny ekonomicko - platebních procesů, tak na jednáních svolávaných k řešení specifických okruhů otázek, byl proveden rozbor a hloubková analýza celého procesu výplaty dávek ve všech IT systémech. Analytickým způsobem byly stanoveny příčiny problémů výplaty dávek na konci roku 2013 a byla navržena opatření k jejich odstranění.

Rozpočet ÚP ČR k 31. 12. 2014 je uveden **v příloze č. 2.**

3.1 Programy rozvoje a obnovy materiálně technické základny ÚP ČR pro období 2008 – 2013 a 2014 – 2018

Posláním programů je vytvoření materiálních podmínek pro zkvalitnění užívání kapacit ÚP ČR včetně rozšíření prostor pro poskytování služeb zaměstnavatelským subjektům, snížit opotřebení budov, zvýšit vybavenost budov za hranicí životnosti převzatých v rámci rozhodnutí Vládní dislokační komise, provádět vnitřní dispoziční změny umožňující bezproblémový styk s klienty a také zabezpečit movitý majetek pro běžnou činnost ÚP ČR.

V rámci obou programů bylo v roce 2014 vynaloženo 125 187 tis. Kč.

3.2 Podprogram Služby v oblasti zaměstnanosti

Podprogram 113 34D – Služby v oblasti zaměstnanosti, realizovaný v rámci Programu 113 340 - Integrovaný operační program v oblastech intervence zaměstnanosti a sociálních služeb, je zaměřen na investiční podporu transformace a posilování služeb zaměstnanosti v ČR, dále na vybudování, případně rekonstrukce budov ÚP ČR, vybudování školicích středisek služeb zaměstnanosti a podporu spolupracujících organizací, vybudování a podporu poradensko-vzdělávacích středisek v krajích, na zlepšení dostupnosti a kvality informačních, poradenských, školicích a zprostředkovatelských služeb pro uchazeče a zájemce o zaměstnání. V rámci daného programu bylo v roce 2014 vynaloženo 115 763 tis. Kč.

Vzhledem k odstoupení a ukončení administrace projektu „ÚP ČR – Olomouc – areál Tabulový vrch“ v říjnu 2013, došlo v roce 2014 k vázání výdajů ve výši 1 023 tis. Kč, které odpovídalo prostředkům vynaloženým na daný projekt jako podíl spolufinancovaný z rozpočtu EU (tzv. evropský podíl) v letech 2012 – 2013.

V dubnu 2014 schválila ministryně práce a sociálních věcí odstoupení od projektu „ÚP ČR – Liberec – výstavba, nákup, rekonstrukce administrativní budovy“ z realizace v Integrovaném operačním programu (podprogram Služby v oblasti zaměstnanosti). Vzhledem k tomu, že veřejnosprávní administrativní kontrola MPSV daného projektu nebyla v roce 2014 ukončena, nedošlo v tomto roce k úhradě finančních prostředků ve výši již proplacených certifikovaných finančních prostředků omylem zaslaných na účet MPSV. Výzva k úhradě finančních prostředků bude součástí protokolu z kontroly.

Rozdíl mezi rozpočtovými prostředky a skutečnou potřebou ÚP ČR je v posledních letech kompenzován formou NNV. Prostřednictvím NNV byly v roce 2014 financovány i výdaje na

podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením a výdaje na výplatu státního příspěvku na výkon pěstounské péče.

4. INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Od 2. ledna 2014 došlo na ÚP ČR ke změně užívaných informačních systémů. Ta byla vyvolána rozhodnutím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže o zákazu plnění ze smlouvy uzavřené resortem MPSV k provozování agendových informačních systémů (dále jen „AIS“) s firmou Fujitsu (VÍTKOVICE IT SOLUTIONS a.s.) a následným přístupem k řešení situace tímto dodavatelem, který znemožnil provozování AIS jiným dodavatelem. V dané situaci přešel ÚP ČR z rozhodnutí vedení resortu ke zpracování agend zaměstnanosti a agend NSD, konkrétně agendy hmotné nouze, agendy příspěvku na péči a agendy dávek pro zdravotně postižené, prostřednictvím informačních systémů společnosti OKsystem.

Okamžitá změna vyvolala potřebu řešit a zajistit migraci dat z databáze předchozích AIS a řešit a zajistit úpravy a dopracování dva roky odstavených a neprovozovaných informačních systémů OK Práce, OK Nouze/OK Služby a v určitém rozsahu i OK Centra, a zajistit elektronickou spisovou službu (dále jen „ESS“). Migrace dat byla vlivem postupu předávání záloh dat ze strany předchozího dodavatele prováděna v průběhu ledna a února opožděně a byla provedena pouze v omezeném rozsahu. Vzhledem k tomu bylo nezbytné data klientů především v evidenci UoZ, podpory v nezaměstnanosti (dále jen „PvN“), hmotné nouze a data v ostatních agendách zaměstnanosti jednotlivě kontrolovat, dopisovat ručně a následně upravovat. Situace vzniklá nedostatečnou migrací dat znemožnila automatické sehrávání dat z evidence UoZ a PvN pro potřeby důchodové agendy ČSSZ, řešení bylo zahájeno až od června, respektive července 2014.

Společnost OKsystem provozuje pro ÚP ČR od 2. ledna 2014 tři informační systémy a to jmenovitě:

- OKcentrum pro výkon agendy dle zákona o státní sociální podpoře, zákona o sociálně-právní ochraně dětí, zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o poskytování dávek OZP“), a zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele (výplata dávek Přídavek na dítě, Rodičovský příspěvek, Příspěvek na bydlení, Porodné, Pohřebné, Příspěvek na úhradu potřeb dítěte,

Příspěvek při ukončení pěstounské péče, Odměna pěstouna, Příspěvek při převzetí dítěte, Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla, Příspěvek na mobilitu, Příspěvek na zvláštní pomůcku a výdej Průkazu osoby se zdravotním postižením).

- OKnouze/OKslužby pro výkon agendy dle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“) a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“).
- OKpráce pro výkon agendy dle zákona o zaměstnanosti (výplata dávek Podpora v nezaměstnanosti a Podpora při rekvalifikaci, APZ, správa VPM apod.)

Za celý rok 2014 se nashromáždilo 550 požadavků na změnu aplikací a z tohoto počtu se podařilo více než polovina zejména legislativních požadavků realizovat. K realizaci dopomohlo zejména zasmluvnění těchto změnových požadavků v dodatcích k rámcovým obchodním smlouvám. Realizace změnových požadavků proběhla v několika etapách a to k termínům „do 30. 6.“, „do 31. 7.“, „do 30. 9.“ „do 15. 12.“.

Rámcová smlouva se společností OKsystem skončila k 31. 12. 2014. Za trvání smlouvy bylo možné uzavřít prováděcí smlouvy na další roční období. Proto ke konci roku MPSV podepsalo se společností OKsystem prováděcí smlouvy na vývoj, licence, údržbu a školení na rok 2015 a 2016. Z důvodu chystaných výběrových řízení na nové informační systémy MPSV se budou v období let 2015 a 2016 realizovat v systémech společnosti OKsystem pouze změnové požadavky vyplývající z legislativy a to zejména týkající se novel dotčených zákonů.

V prosinci roku 2014 tedy MPSV vyhlásilo výběrové řízení na první skupinu veřejných zakázek a to na informační systém zaměstnanost, dávky, integrovaná podpůrná a provozní data a integrace a provoz JISPSV. Předpokládaný termín zahájení provozu uvedených informačních systému a poskytování služeb podpory vítězi výběrových řízení je stanoven na 1. 1. 2017.

Na ÚP ČR předcházela výběrovým řízením mimořádná spolupráce s MPSV v oblasti přípravy zadávací dokumentace. Tato příprava spočívala zejména ve vytvoření funkčních požadavků agendových informačních systémů. Přípravy probíhaly v měsících červenci a srpnu roku 2014 za účasti pracovních skupin jednotlivých agend a jejich garantů. Za oblast zaměstnanosti se vytvořilo 13 pracovních skupin, za oblast nepojistných sociálních dávek 7 pracovních skupin a jedna pracovní skupina byla integrační.

Dne 15. 1. 2014 ÚP ČR podepsal smlouvu s názvem „Smlouva o poskytování služeb pro komplexní podporu správy a evidenci dokumentů Úřadu práce ČR“ s firmou Vítkovice IT Solutions, a.s. na dodávku elektronické spisové služby (dále jen „ESS“) a to nejdéle do 31. 12. 2015. Pracovní skupina ve složení zástupců ÚP ČR, MPSV a dodavatele na pravidelných jednáních průběžně řešila problémy ESS a změnové požadavky ÚP ČR.

ÚP ČR má v provozu velké množství IT techniky starší 6 let, což klade velké nároky na servisní zabezpečení a v mnoha případech je oprava této techniky nevhodná. Bylo přistoupeno k zásadě, že pokud finanční náročnost opravy dosáhne 70% pořizovací ceny nového výrobku, oprava nebude prováděna.

5. TRH PRÁCE

5.1 Analýza trhu práce

V první polovině roku 2014 pokračoval, i když s klesající tendencí, meziroční nárůst nezaměstnanosti. V červenci došlo ke zlomu, postupně se začal zvyšovat meziroční pokles nezaměstnanosti z 0,1 p. b. až na hodnotu 0,7 p. b. v prosinci 2014. Maximální hodnotu dosáhl podíl nezaměstnaných osob v lednu a v únoru (shodně 8,6 %) a nejnižší hodnoty (7,1 %) v říjnu a v listopadu. Průměrný podíl nezaměstnaných v roce 2014 činil 8,2 % a je shodný s rokem 2013.

Celkový počet UoZ k 31. 12. 2014 meziročně poklesl o 54,9 tis. na 541,9 tis. Průměrný počet UoZ (561,4 tis.) byl v roce 2014 o 3,0 tis. nižší než v předchozím roce.

Z celkového počtu evidovaných UoZ bylo v prosinci 269 tis. žen. Což je o 20,6 tis. méně než v prosinci 2013, jejich podíl na celkovém počtu uchazečů vzrostl ze 48,5 % na 49,6 %. Průměrný počet evidovaných žen v roce 2014 činil 280,4 tis. o 3,0 tis. více než v roce 2013. Průměrný podíl žen na celkovém počtu registrovaných UoZ za rok 2014 vzrostl na 49,9 % (v roce 2013 – 49,1 %).

Průměrný počet UoZ pobírajících podporu v nezaměstnanosti se v roce 2014 snížil o 2,0 tis. na 115,9 tis./měsíc. Podíl na celkovém počtu UoZ poklesl z 20,9 % na 20,6 %.

Průměrná měsíční výše podpory v nezaměstnanosti klesla z 6 284 Kč v roce 2013 na 5958 Kč v roce 2014, ke konci prosince 2013 činila 6 343 Kč, zatímco v prosinci 2014 dosahovala jen 6 039 Kč.

K 31. 12. 2014 bylo evidováno 27,5 tis. absolventů škol všech stupňů vzdělání a mladistvých po ukončení základní školy, tj. o 12,0 tis. méně než před rokem. Jejich podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání meziročně klesl z 6,6 % na 5,1 %.

Během roku 2014 byl mimo ledna, srpna a listopadu zaznamenán meziroční nárůst nově hlášených uchazečů. Celkem se nově na ÚP ČR přihlásilo 643,4 tis. UoZ, což je o 28,9 tis. více než v minulém roce.

Z hlediska dlouhodobé nezaměstnanosti se počet UoZ evidovaných déle než 12 měsíců zvýšil o 184 osob na 237,2 tis. (navzdory poklesu celkového počtu UoZ o 54,9 tis.). V důsledku toho se zvýšila i průměrná délka evidence UoZ, která vzrostla k 31. 12.2014 na 639 dní, zatímco před rokem činila 563 dní.

Ke konci prosince 2014 se zvýšil počet VPM o 23,6 tis. na 58,7 tis. a průměrný počet VPM (48,7 tis.) meziročně vzrostl o 9,7 tis. V souvislosti s tím se snížil ukazatel počtu UoZ na jedno VPM na 9,2 uchazečů (prosinec 2013 – 17,0 uchazečů). Přesto na trhu práce nadále výrazně převládá nabídka pracovní síly nad poptávkou po ní. Během roku 2014 vzrostl také počet VPM pro absolventy a mladistvé z 9,6 tis. na 14,0 tis. a počet VPM pro osoby se ZP se zvýšil ze 4,5 tis. na 5,3 tis. míst.

V roce 2014 nahlásilo ÚP ČR prostřednictvím krajských poboček ve smyslu §62 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, hromadné propouštění 207 zaměstnavatelů (v roce 2013 to bylo 340). Počet zaměstnanců, kterých se hromadná propouštění měla týkat, byl 9954 (v roce 2013 se měla týkat 17 489 zaměstnanců).

Nominální údaje o trhu práce v ČR za první pololetí roku 2014 včetně grafů a mezinárodního srovnání jsou uvedeny **v příloze č. 3**.

5.2 Mezinárodní srovnání nezaměstnanosti podle EUROSTAT (Statistický úřad Evropského společenství)¹

Ukazatele uvedené v této kapitole zpracovává EUROSTAT na základě primárních dat z Labour Force Sample Survey (LFSS) jednotlivých členských států EU tak, aby zabezpečovaly

---

¹ Údaje EUROSTATu ze sekce Obyvatelstvo a sociální podmínky – převážně se jedná o data zpracovaná na základě primárních dat z LFSS jednotlivých členských zemí (Labour Force Sample Survey), viz http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database.

mezinárodní srovnání mezi jednotlivými členskými státy. Údaje za ČR v této části se proto mohou lišit od údajů z výběrových šetření pracovních sil Českého statistického úřadu.

Míra nezaměstnanosti (dále jen „MN“) v EU 28 v roce 2011 stagnovala, v letech 2012 a 2013 vzrostla na 10,5 %, resp. 10,9 %, v roce 2014 tento ukazatel poklesl na 10,2 %. Nárůst MN v ČR v roce 2012 nebyl tak výrazný, MN byla 7,0 %, v roce 2013 stagnovala, v roce 2014 poklesla na 6,1 %. Česká republika patří k zemím s nízkou úrovní míry nezaměstnanosti. Nižší než v ČR byla v roce 2014 v Německu 5,0 %, na Maltě 5,9 % a v Lucembursku 6,0 %.

Míra nezaměstnanosti mladých ve věku do 25 let v EU28 (pracovní síla ve stejné věkové kohortě) v roce 2012 a 2013 vzrostla až na 23,2%, resp. na 23,7 %, v roce 2014 poklesla na 22,2 %. V ČR naopak došlo v roce 2013 k jejímu poklesu z 19,5 % na 18,9 %, v roce 2014 opět poklesla na 15,9 %. K zemím s nejvyšší hodnotou MN mladých patří Španělsko a Řecko, jejichž MN je vyšší než 50 %, hodnota nižší než 10 % je v Německu. Národní cíl ČR v rámci Strategie Evropa 2020 předpokládá snížení MN mladých o jednu třetinu (ve srovnání s rokem 2010), tj. na cca 12,2 %.

MN osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0-2 mezinárodní klasifikace vzdělání) v EU 28 dosáhla v roce 2012 18,2 %, v roce 2013 se zvýšila na 19,1 %. Současná situace v ČR je na rozdíl od celkové MN a MN mladých výrazně horší než průměr EU 28; v roce 2012 činila 28,5 % a v roce 2013 došlo k poklesu na 26,6 %. Národním cílem ČR v rámci Strategie Evropa 2020 je její snížení do roku 2020 o jednu čtvrtinu, tj. na cca 18,8 %. MN osob s nízkou kvalifikací vyšší než v ČR byla zaznamenána na Slovensku (42,4 %), ve Španělsku, Litvě, Bulharsku a Řecku. Nejpříznivější situace byla v Rumunsku, v Rakousku a Maltě, kde byl tento ukazatel pod úrovní 10 %.

Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (podíl nezaměstnaných déle než 12 měsíců na pracovní síle) z dlouhodobého hlediska v EU 28 plynule roste. Hodnota míry dlouhodobé nezaměstnanosti v EU 28 vzrostla z 2,6 % v roce 2008 na 4,7 % v roce 2012, v roce 2013 se zvýšila na 5,1 %. V ČR byla míra dlouhodobé nezaměstnanosti v roce 2012 i 2013 na úrovni 3,0 %. Hodnota nad 10 % byla zaznamenána v Řecku, Španělsku a Chorvatsku. Nejnižší hodnota tohoto ukazatele byla v roce 2013 zjištěna v Rakousku, Švédsku, Finsku, Lucembursku a Dánsku (1,2 % - 1,8 %).

Pozn.: Některé údaje za rok 2014 nebyly v době vytváření této zprávy k dispozici.

5.3 Lokální sítě zaměstnanosti

Sekce zaměstnanosti ÚP ČR v roce 2014 zaměřila mimo jiné pozornost na budování lokálních sítí zaměstnanosti, jejichž prostřednictvím dochází k propojení jednotlivých subjektů na trhu práce. Cílem je komplexní a společné řešení problematiky zaměstnanosti, vzájemné předávání zkušeností a know-how. Dílčími úkoly jsou realizace aktivního monitoringu trhu práce, prohlubování spolupráce se zaměstnavateli a iniciativa v oblasti zřizování poradních sborů při ÚP ČR.

Cílem monitoringu trhu práce je zjišťování skutečných stavů a pohybů zaměstnanců u zaměstnavatelů, navázání a prohlubování spolupráce mezi ÚP ČR a zaměstnavateli v regionech. Pravidelné získávání relevantních podkladů pro mapování situace na regionálním trhu práce a průběžné zjišťování potřeb zaměstnavatelů v oblasti jejich poptávky po pracovní síle vede k efektivnější realizaci APZ. Vzhledem k tomu, že zaměstnavatelé nemají ze zákona povinnost hlásit ÚP ČR volná místa, slouží monitoring trhu práce také k aktivnímu vyhledávání volných pracovních míst přímo u zaměstnavatelů a přispívá k úspěšnějšímu umístění UoZ z evidence ÚP ČR.

Vlastní realizaci monitorovací činnosti metodicky řídí a koordinuje Oddělení monitoringu a analýz trhu práce generálního ředitelství ÚP ČR. V referátech trhu práce krajských poboček ÚP ČR působí krajscí koordinátoři monitoringu trhu práce, kteří mají dostatečný prostor metodicky řídit pracovníky monitoringu v jednotlivých regionech dle místních specifických potřeb na trhu práce. Od dubna 2014 působí ve všech okresech České republiky 85 odborných poradců pro spolupráci se zaměstnavateli v rámci projektu „Rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst“. Hlavním úkolem těchto poradců je aktivní spolupráce se zaměstnavateli, mapování jejich potřeb a požadavků na trhu práce a aktivní vyhledávání volných pracovních míst.

V průběhu roku 2014 došlo k systémovému propojení všech zaměstnanců, kteří se věnují spolupráci se zaměstnavateli a monitoringu trhu práce. Od 1. 10. 2014 byl sjednocen způsob vykazování kontaktů se zaměstnavateli a způsob zpracování čtvrtletní „Zprávy o realizaci monitoringu trhu práce a mapování predikce zaměstnanosti a potřeb zaměstnavatelů“ dle jednotných kritérií. Za účelem koordinace monitoringu byla jednotně definována pravidla pro oslovování zaměstnavatelů a metodiky pro různé formy spolupráce se zaměstnavateli. Na jejich dalším rozvíjení a úpravách průběžně spolupracují všichni zaměstnanci

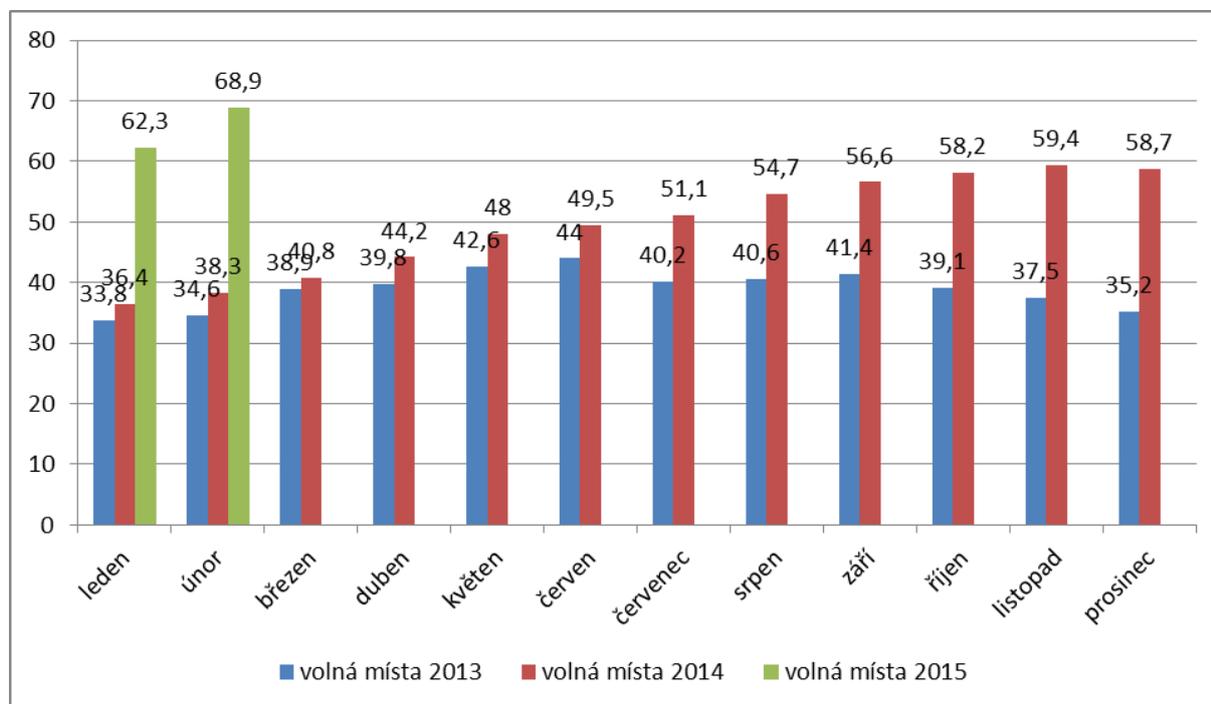

monitoringu. V tomto směru se osvědčilo zavedení pravidelných čtvrtletních pracovních setkání krajských koordinátorů monitoringu trhu práce na generálním ředitelství ÚP ČR. V rámci těchto setkání dochází k výměně zkušeností a poznatků z praxe v terénu mezi koordinátory navzájem a zástupci generálního ředitelství ÚP ČR, diskutují se návrhy na úpravy metodik a řešení konkrétních problémů.

Výsledkem zmíněných kroků v oblasti monitoringu trhu práce je lepší komunikace a spolupráce mezi ÚP ČR a dalšími subjekty na trhu práce, což potvrzuje pozitivní zpětná vazba od zaměstnavatelů. V souvislosti s aktivním přístupem ÚP ČR jsou zaměstnavatelé lépe informováni o službách ÚP ČR, dalším projevem zlepšení vzájemné komunikace je zvyšující se počet nahlášených volných pracovních míst.

V průběhu roku 2014 bylo uskutečněno a vykázáno celkem 29 084 kontaktů se zaměstnavateli. Zlepšení koordinace činností pracovníků monitoringu a sjednocení parametrů sledovaných u zaměstnavatelů má kromě výše uvedených pozitivních vlivů na trh práce význam také pro přesnější predikci vývoje potřeb trhu práce v regionech a celé ČR.

Graf vývoje počtu nahlášených volných pracovních míst na ÚP ČR v letech 2013 – 2015 (v tisících)

ÚP ČR rozvíjí aktivní dialog také se státními podniky a organizacemi. Nejvýznamnější z nich byly osloveny dopisem ministryně práce a sociálních věcí, dopisem generální ředitelky ÚP ČR i formou osobních setkání při jednání poradních sborů při ÚP ČR apod.

V regionech jsou zástupci státních podniků kontaktováni v rámci návštěv pracovníků monitoringu, kteří je seznamují se službami ÚP ČR, včetně konkrétních možností využití nástrojů APZ. Vedoucí zaměstnanci ÚP ČR se státními podniky komunikují s cílem navázat hlubší a dlouhodobou spolupráci.

V roce 2014 podepsal ÚP ČR memoranda o spolupráci se Správou železniční dopravní cesty s. o., Lesy České republiky, s. p., Českou biskupskou konferencí; intenzivně se rozvíjí spolupráce s DIAMO s. p., Probační a mediační službou, Českými drahami a.s. a s podniky spravujícími povodí hlavních českých toků.

Dle ZoZ zřizuje ÚP ČR poradní sbory (dále jen „PS“). PS mají svou činností zabezpečovat spolupráci na trhu práce mezi ÚP ČR, odborovými svazy, zaměstnavateli, družstevními orgány, městskými a obecními úřady a dalšími orgány, organizacemi a institucemi. ÚP ČR je může zřídit i na realizaci konkrétního projektu nebo programu na podporu zaměstnanosti. PS koordinují uplatňování státní politiky zaměstnanosti ve svém obvodu, vyjadřují se zejména ke zřizování společensky účelných pracovních míst, k vytváření míst pro veřejně prospěšné práce, k veřejné službě a k dalším opatřením aktivní politiky zaměstnanosti, k programům strukturálních a organizačních změn, k programům rekvalifikace a k organizaci poradenské činnosti. Na úrovni krajské pobočky a vybraných kontaktních pracovišť jednají minimálně dvakrát během kalendářního roku.

Úřad práce ČR se průběhu roku 2014 se zapojil do činností paktů zaměstnanosti v krajích Moravskoslezském, Ústeckém, Libereckém a Jihočeském. V dalších krajích se pakty připravují. Signatáři uvedených paktů deklarují společný zájem a ochotu spolupracovat na podpoře zaměstnanosti a tvorby nových pracovních příležitostí v rámci celé České republiky.

6. ZPROSTŘEDKOVÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ

Stejně jako v minulých letech i v průběhu celého roku 2014 útvary zprostředkování realizovaly na základě posouzení potřeb, schopností a možností klientů ÚP ČR individuální a skupinové poradenství. Aktivizace klientů za účelem jejich rychlého začlenění na volný trh práce, zvýšení motivace hledat si práci a začít pracovat bylo uskutečňováno prostřednictvím individuálního poradenství, v rámci kterého byly s klienty vedeny profesně-poradenské

rozhovory a bylo jim poskytováno základní poradenství ke zprostředkování vhodného pracovního místa.

V rámci skupinového poradenství se realizovaly pravidelné informační schůzky, především pro nově evidované UoZ, na kterých byly účastníkům předávány informace o základních právech a povinnostech UoZ a zejména o nabídce služeb ÚP ČR.

Zaměstnanci zprostředkování současně organizovali skupinové výběry pro konkrétní zaměstnavatele, na které byli zváni vhodní UoZ z hlediska odbornosti a praxe. Docházelo tak k potřebnému funkčnímu matchingu, kdy ÚP ČR nabízí na nahlášené VPM UoZ s potřebnou kvalifikací, případně zabezpečuje UoZ rekvalifikaci v souladu s potřebami zaměstnavatele. Aktivní spolupráce se zaměstnavateli dále probíhala prostřednictvím informačních schůzek, kdy pozvaní zaměstnavatelé UoZ prezentovali svoji firmu a současně nabízeli volné pracovní pozice.

Uvedené aktivity přispěly k navázání osobních kontaktů se zaměstnavateli a k předávání potřebných informací o službách ÚP ČR, který tak mohl rychle a kvalitně reagovat na poptávku zaměstnavatelů.

	2013	2014
Počet ukončených evidencí UoZ	562 983	698 278
z toho počet umístěných UoZ	289 390 (51 %)	463 465 (66 %)
z toho počet UoZ umístěných ÚP ČR	32 141 (11,1 %)	84 856 (18,3 %)

Z uvedené statistiky je patrné, že v průběhu roku 2014 ukončilo evidenci o 135 295 UoZ více, než v roce 2013, přičemž se jich umístilo meziročně o 15 % více. Z tohoto počtu UoZ jich bylo ÚP ČR umístěno meziročně o 7,2 % více. Vzhledem k tomu, že zejména v prvním pololetí roku 2014 byla činnost kontaktních pracovišť ÚP ČR ve zvýšené míře po přechodu do nových IT aplikací zatížena administrativou, lze hodnotit trend zvyšování umístitelnosti UoZ jako značně pozitivní výsledek v činnosti ÚP ČR.

K datu 31. 12. 2013 bylo v evidenci ÚP ČR 62 789 UoZ - OZP, což představovalo 10,5 % z celkového počtu evidovaných UoZ (596 883), ke stejnému datu roku 2014 jich bylo 61 146, což tvořilo 11,3 % z celkového počtu UoZ (541 914). Počet OZP v evidenci UoZ mírně vzrostl v poměru k celkovému počtu UoZ.

6.1 EURES

Evropské služby zaměstnanosti představují jednu z důležitých iniciativ EU a veřejných služeb zaměstnanosti států EU na evropském trhu práce. EURES působí na území celkem 32 členských států EU/EHP a Švýcarska.

Cílem EURES je podporovat prosazování přeshraničního volného pohybu a mobility zaměstnanců, podnikatelů a studujících. Základní činností sítě EURES je poskytování užitečných služeb jak zaměstnancům a uchazečům o práci, tak i zaměstnavatelům a ostatním sociálním partnerům. Síť EURES je od vstupu ČR do EU v roce 2004 plně integrována do veřejných služeb zaměstnanosti. V roce 2014 poskytovalo služby EURES celkem 15 poradců na krajských pobočkách a kontaktních pracovištích ÚP ČR a 3 zaměstnanci národní koordinační kanceláře, kteří řídili činnosti sítě v ČR. Důležitou roli sehrávala síť EURES také v příhraničních regionech, kde sloužila k poskytování informací o záležitostech souvisejících s příhraniční pracovní mobilitou.

Poskytování informací a poradenství (individuálního i skupinového) z oblasti trhu práce v zahraničí představuje základní službu poradců EURES na jednotlivých pobočkách ÚP ČR. V roce 2014 se na poradce obrátilo celkem 32 245 osob. V 75 % případů šlo o UoZ. Přes 3 tisíce z nich (cca 10 %) připadlo na konzultace s českými a evropskými zaměstnavateli a více než 5 tisíc (cca 15 %) na konzultace se zaměstnanci veřejných služeb zaměstnanosti. Oproti roku 2013 se zvýšil počet kontaktů poradců EURES s zaměstnanci veřejných služeb zaměstnanosti téměř o 6 %.

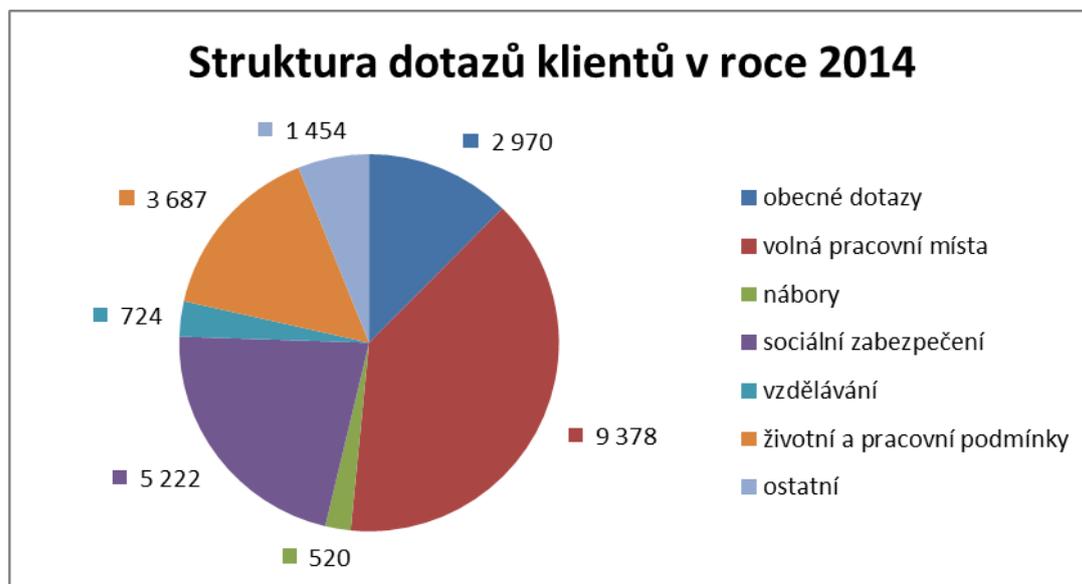
Domácí zaměstnavatelé využívají služeb EURES především při hledání vhodných zaměstnanců ze států EU. Zaměstnavatelé ze států EU mají zájem o poradenství a pomoc při náborech, výběrových řízeních a šíření nabídky VPM.

Počet kontaktů EURES poradců celkem za rok 2014	32 245
Počet kontaktů se ZoZ celkem	23 955
Počet kontaktů se zaměstnavateli celkem	3 160
Počet kontaktů se zaměstnanci veřejných služeb zaměstnanosti	5 130

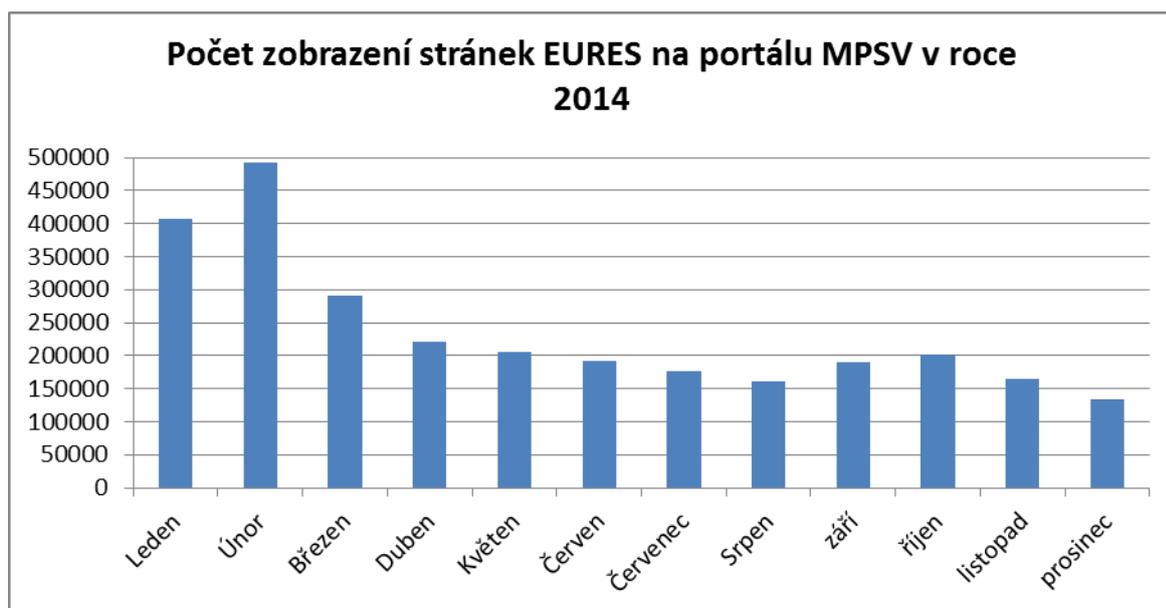
Co se týče struktury dotazů, 39 % klientů se zajímalo o VPM v členských státech. Druhou nejčastěji dotazovanou oblastí bylo sociální zabezpečení (přes 5 tisíc dotazů), což souvisí se vzrůstajícím počtem českých občanů, kteří se po skončení zaměstnaneckého poměru v zahraničí vracejí zpět do ČR. Mnoho navrátilců se dotazovalo také na daňovou problematiku.

Třetí nejčastější dotaz se týkal životních a pracovních podmínek v členských státech sítě EURES. Zeptalo se na něj zhruba 3,7 tisíce lidí.

V uplynulém roce se také často objevovaly dotazy na studijní pobyty a pracovní stáže v rámci evropských programů a možnosti uplatnění v institucích EU. Paradoxně nejméně zajímaly klienty možnosti vzdělávání v jiných státech evropského společenství. Dotazy z této oblasti se většinou týkaly uznávání diplomů a kvalifikací.

V roce 2014 navštívilo stránky národního portálu EURES ČR bezmála 550 tisíc lidí, nejvíce na začátku roku (v lednu téměř 95 tisíc, v únoru přes 88 tisíc návštěvníků). Tyto dva měsíce loňského roku předčily, z hlediska návštěvnosti, první dva měsíce roku 2013. Počet zobrazení stránek EURES v roce 2014 pak odpovídá počtu návštěvníků. Nejvíce zobrazována byla stránka v lednu a zejména únoru (téměř 500 tisíc zobrazení).

Klíčové aktivity

V roce 2014 plnil tým EURES ČR plán aktivit schválených Evropskou komisí. Mezi hlavní aktivity patřily poradenské dny pro uchazeče o zaměstnání v Evropě. Poradenské dny byly organizovány v krajích každý měsíc, celkem jich síť uskutečnila 53 a oslovila tak 1 304 klientů. Dny mobility pro studenty a absolventy českých škol, dny kariéry pro studenty a semináře byly sítí podporovány zejména v Praze, Olomouckém a Jihomoravském kraji. Poradci EURES zorganizovali pro studenty a absolventy (do 30 let) na středních školách a univerzitách 69 přednášek, při kterých oslovili celkem 3 453 osob.

Konzultace se zaměstnavateli a workshopy či prezentace o síti EURES pro partnerské instituce patřily k významným aktivitám, neboť díky nim dochází k tzv. „síťování“ mezi partnery a zaměstnavateli. Síťování pak napomáhá k navázání spolupráce, vedoucí k úspěšnému umístění UoZ na evropský trh práce. EURES ČR poskytoval zaměstnavatelům informace týkající se zveřejňování VPM a asistenci při výběrových řízeních a nábořech nových zaměstnanců. V roce 2014 bylo připraveno celkem 6 akcí pro zaměstnavatele a klíčové partnerské instituce. Semináře se konaly ve čtyřech krajích a měly v průměru 42 návštěvníků. Nejvíce návštěvníků dorazilo na únorový seminář v Ostravě, který EURES ČR pořádal ve spolupráci s Enterprise Europe Network.

Jedna z nejúspěšnějších aktivit v krajích byla EURES World café. Jde o aktivitu ve formátu odborného, moderovaného workshopu, zaměřeného na sdílení informací a příkladů dobré

praxe mezi odborníky při řešení problematiky evropské pracovní mobility cílových skupin, jako jsou ZoZ, tzv. „pendleři“, rodinní příslušníci zaměstnanců v EU nebo nezaměstnaní.

Každoročně se poradci EURES účastní již zavedených mezinárodních veletrhů pracovních příležitostí a vzdělávání či regionálních burz práce, kterým EURES ČR přidává mezinárodní rozměr, zajištěním účasti evropských zaměstnavatelů a poradců EURES.

Veletrhy, náborů

Podobně jako v minulých letech, i v roce 2014 se poradci EURES zúčastnili říjnového mezinárodního veletrhu Profesia days 2014 konaného v Praze. Na veletrhu, organizovaném pracovním portálem Profesia.cz, se ukázalo přes sto vystavovatelů a navštívilo jej 11 tisíc lidí. Pětinu vystavovatelů tvořily firmy z výroby a strojírenství. Stánek EURES ČR na veletrhu práce během 2 dnů navštívilo přes 350 zájemců o práci v zahraničí.

Dalšími atraktivními burzami, kterých se síť EURES zúčastnila, byly veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí EDUCA v Liberci s 97 vystavovateli a 10 tisíci návštěvníky, dubnový III. Mezinárodní veletrh pracovních příležitostí v Ostravě s 1 200 účastníky či březnový JobsExpo 2014 v Praze s 13 200 návštěvníky.

Jmenované veletrhy mají již dlouholetou tradici a každým rokem přilákají zájemce o práci, studenty, vzdělávací instituce, zaměstnavatele, agentury nabízející pracovní uplatnění v ČR i Evropě či sociální partnery.

Kromě těchto veletrhů se síť EURES účastnila v roce 2014 také 6 regionálních burz práce. Objevila se mezi vystavovateli na veletrhu Kariéra Plus na Vysoké škole Báňské – Technické univerzitě v Ostravě, který navštívilo 5 tisíc lidí; European Job Day v Českých Budějovicích; Veletrhu pracovního uplatnění v medicíně a farmacii při Lékařské fakultě UK v Hradci Králové; veletrhu Kontakt v Pardubicích; přeshraniční burze práce v oborech hotelnictví a gastronomie konané v Ústí nad Labem a Karlových Varech, „Nebojte se technických oborů“ v Třinci či veletrhu iKariéra (zaměřeném na technické obory a IT profese) v Praze a ve Zlíně. Na pražské iKariéře, jež se konala na ČVUT, se 6 tisíc návštěvníků mělo možnost setkat se stovkou vystavovatelů.

EURES v uplynulém roce zorganizoval také několik náborů a výběrových řízení, zejména v příhraničních regionech. Z těchto výběrových řízení zahraničních zaměstnavatelů a agentur vzešlo z 15 uchazečů celkem 7 zájemců na pozice animátorů a sezónní práce do italských a španělských hotelových resortů, 13 zájemců na pozici řezníků při výběrovém řízení s irským

zaměstnavatelem, 4 uchazečky na pozici zdravotní sestry během náboru do Norska a 3 uchazeči na pozici zámečnick do Německa.

Publicita

Další klíčovou aktivitou v roce 2014 byla aktualizace informačních a propagačních materiálů, jenž byly distribuovány poradci EURES, zaměstnanci ÚP ČR a partnerskými institucemi.

Aktualizovaných informačních letáků o práci v konkrétních zemí EU/EHP (Velká Británie, Německo, Rakousko, Nizozemí, Švýcarsko, Chorvatsko, Dánsko, Norsko a Finsko) bylo vytištěno 10 tisíc. Dalšími distribuovanými informačními letáky byly „Životní a pracovní podmínky v ČR“, leták „Budte opatrní při hledání práce v zahraničí“ a informační karty pro české i zahraniční zájemce o služby EURES, v celkovém nákladu 18 tisíc kusů.

V uplynulém roce bylo zveřejněno také propagační virální video, jehož cílem je informovat zahraniční zájemce o pracovních podmínkách v ČR. V novinách MPSV “Práce a sociální politika“ vyšel každý měsíc jeden PR článek o nejnovějších aktivitách sítě EURES. Národní portál EURES (www.eures.cz) získal novou grafickou a obsahovou podobu. Na něm mohli zájemci nalézt interaktivní mapou sítě EURES, aktualizované informace o životních a pracovních podmínkách v evropských zemích, databázi VPM, vzory životopisů, informace pro zaměstnavatele a kontakty na poradce EURES v České republice. Přehled plánovaných poradenských dnů a připravovaných náborů a plánovaných akcí byl upořádan tak, aby byl na první pohled viditelný. Veškerá publicita sítě EURES byla zajištěna spoluprací s tiskovým oddělením ÚP ČR a MPSV.

7. PORADENSTVÍ A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

7.1 Poradenství

Poradenské aktivity jsou zabezpečovány jak interně - zaměstnanci ÚP ČR, tak externě prostřednictvím nákupu poradenských služeb. Externí poradenské služby jsou využívány v těch případech, kdy daný typ poradenství nezabezpečuje ÚP ČR vlastními zaměstnanci, nebo v případě potřeby je nutné zvýšit kapacitu poradenství zabezpečovaného vlastními zaměstnanci ÚP ČR.

Interní poradenské aktivity, zajišťované interně zaměstnanci útvarů poradenství a dalšího vzdělávání ÚP ČR, se soustředily jak na skupinové poradenské aktivity, tak především na individuální poradenství klientům. Tematicky byly poradenské aktivity zaměřeny na poradenství pro volbu povolání, příp. změnu profesní orientace, které zabezpečují především zaměstnanci Informačních a poradenských středisek (dále jen „IPS“), a jsou poskytovány jak žákům a studentům (případně jejich rodičům), tak zároveň i UoZ. V rámci poradenství pro volbu povolání bylo prostřednictvím IPS zrealizováno celkem 5 750 skupinových akcí pro školy, kterých se zúčastnilo 101 449 žáků, či studentů. Dále bylo prostřednictvím IPS v roce 2014 uspořádáno celkem 2 552 akcí pro 29 838 UoZ. Mezi další poradenské aktivity patří skupinové informační schůzky, zaměřené např. na informování klientů o jejich právech a povinnostech, o nabídce služeb ÚP ČR, o rekvalifikacích a dalších nástrojích APZ, o možnostech individuálních akčních plánů apod. Informačních schůzek se v roce 2014 uskutečnilo 5 760 s účastí 99 701 klientů. Individuální poradenství bylo v roce 2014 poskytnuto 148 993 klientům. Individuální poradenství zahrnuje celou škálu poradenských aktivit, především poradenství k volbě povolání, k rekvalifikacím, speciální, psychologické poradenství, poradenství k pracovní rehabilitaci, užití diagnostických nástrojů apod. Bilanční diagnostika byla interně poskytnuta celkem 242 klientům. V roce 2014 bylo realizováno interně zaměstnanci útvarů poradenství a dalšího vzdělávání ÚP ČR celkem 407 skupinových poradenských aktivit v rámci regionálních individuálních projektů. Tyto aktivity byly realizovány pro celkem 5 157 klientů. Individuální poradenství bylo poskytnuto v rámci regionálních projektů celkem 6 511 klientům. ÚP ČR rovněž realizoval další akce v počtu 600, především prezentace IPS na veletrzích a burzách práce, či setkání s výchovnými poradci, rodiči žáků apod.

Interní	Počet akcí	Počet účastníků/ klientů
Informační a poradenská střediska (IPS)		
Skupinové akce pro školy	5 750	101 449
Akce pro UoZ	2 552	29 838
Další poradenské aktivity		
skupinové informační schůzky	5 760	99 701
Individuální poradenství	-	148 993
Bilanční diagnostika	-	242
Skupinové poradenství v rámci RIP	407	5 157
Individuální poradenství v rámci RIP	-	6 511
Akce ÚP – prezentace IPS na veletrzích, burzy práce, apod.	600	-

Externí poradenství bylo v roce 2014 zabezpečováno prostřednictvím odborných zařízení za účelem zjišťování osobnostních a kvalifikačních předpokladů fyzických osob pro volbu povolání, pro zprostředkování vhodného zaměstnání, pro volbu přípravy k práci OZP a při výběru vhodných nástrojů APZ. Skupinových poradenských aktivit zabezpečovaných externě se uskutečnilo celkem 726 pro 7 386 klientů. Individuální poradenství zajišťované prostřednictvím nákupu služeb bylo zrealizováno pro 853 klientů. Bilanční diagnostika byla oproti skupinovému či individuálnímu poradenství zajišťována především nákupem služeb, a to pro 1 217 klientů.

Externí	Počet akcí	Počet účastníků/ klientů
Skupinové poradenské aktivity	726	7 386
Individuální poradenství zajišťované prostřednictvím nákupu služeb	-	853
Bilanční diagnostika	-	1 217

Významnou součástí skupinových poradenských programů jsou Job Cluby, které představují ucelený aktivizační poradenský program. Počet realizovaných programů v roce 2014 byl celkem 401. Počet účastníků zařazených do programů byl celkem 4 356, z toho bylo 3 602 úspěšných absolventů. Z průběžného sledování je zřejmé, že interně realizované Job Cluby převažují nad externě nakupovanými.

7.2 Rekvalifikace

Rekvalifikace se svým zaměřením, obdobně jako v uplynulých letech, přizpůsobovaly požadavkům trhu práce a struktúře VPM. Využívaly se nejen pro získání nové nebo rozšíření stávající kvalifikace, ale také k jejímu zvýšení a prohloubení, včetně udržování a obnovování dosavadních kompetencí.

Rekvalifikace patří co do počtu účastníků mezi nevyužívanější nástroj APZ. V roce 2014 se rekvalifikace zúčastnilo 46 454 osob (o 5 016 více než v roce 2013), z toho se 25 849 osob zúčastnilo rekvalifikace zabezpečované ÚP ČR v rámci veřejných zakázek a 20 605 osob rekvalifikace „zvolené“, tj. rekvalifikace, kdy si klient sám vybírá rekvalifikační kurz a rekvalifikační zařízení, a žádá ÚP ČR o schválení a úhradu vybrané rekvalifikace. Zájem o „zvolenou“ rekvalifikaci je velký, oproti roku 2013 se počet účastníků této formy rekvalifikace navýšil o 7 044. Na rekvalifikace ÚP ČR vynaložil 343 896 tis. Kč (o 42 511 tis. Kč více než v roce 2013), z toho na zvolenou rekvalifikaci 202 990 tis. Kč.

Nejpočetnější skupinou v rekvalifikaci byly osoby ve věku 20-24 let a ve věku 35 – 39 let. Z hlediska kvalifikace se rekvalifikace nejčastěji účastnili vyučení, dále osoby se základním vzděláním a osoby s ÚSO s maturitou.

Z hlediska typu rekvalifikace byly nejvíce využívány rekvalifikace na práci s počítačem, svářečské kurzy, kurzy pro získání řidičských a profesních průkazů, účetnictví, kurzy se zaměřením na obsluhu vysokozdvížných a manipulačních vozíků a rekvalifikace se zaměřením na sociální oblast. Vzhledem k požadavkům zaměstnavatelů byly přednostně podporovány rekvalifikace s praktickou částí výuky a rekvalifikace směřující ke konkrétnímu pracovnímu uplatnění. Podstatná je skutečnost, že rekvalifikace musí být účelná, tj. že po jejím absolvování existuje reálná šance na pracovní uplatnění.

7.3 Projekt „Efektivní systém rozvoje zaměstnanosti, výkonu komplexních kontrol a potírání nelegálního zaměstnávání v ČR“

V rámci projektu „Efektivní systém rozvoje zaměstnanosti, výkonu komplexních kontrol a potírání nelegálního zaměstnávání v ČR“ je ÚP ČR realizována klíčová aktivita č. 08 „Činnost pracovního týmu poradců prevence nelegálního zaměstnávání“ (dále jen „KA 08“). Na realizaci zmíněné aktivity pracuje celkem 157 projektových zaměstnanců KA 08 je realizována od listopadu 2013 do října 2015.

Cílem KA 08 je prevence a znesnadnění nelegálního zaměstnávání UoZ. Konkrétně ztížení, zabránění zneužívání systému, spočívající ve výkonu nelegální práce paralelně s evidencí na ÚP ČR a současně možným pobíráním podpory v nezaměstnanosti či pobíráním sociální dávky. Důraz je kladen na maximálně efektivní práci s UoZ způsobem vysoce intenzivního individuálního i skupinového poradenství směřujícího k uplatnění na trhu práce.

V rámci skupinového poradenství jsou UoZ vzděláváni formou krátkých seminářů v oblasti finančně-právní, pracovně právní, sociálně právní a společenské. V rámci individuálního poradenství se poradci intenzivně věnují UoZ. Pomáhají jim v identifikaci možného pracovního uplatnění, řeší s nimi jejich aktuální situaci, konzultují možné situace, které mohou nasvědčovat existenci nelegálního zaměstnávání.

V průběhu celého roku 2014 byla KA 08 realizována ve všech krajích ČR a bylo do ni zařazeno více jak 26 tis. UoZ, tj. 105% původně plánovaného počtu. Díky intenzivní práci poradců a jejich vysoce individuálnímu přístupu k vybraných UoZ, přinesla KA 08 pozitivní výsledky

nejen v osvětové činnosti v oblasti prevence nelegálního zaměstnávání, ale měla svůj přínos v oblasti uplatňování dlouhodobě evidovaných UoZ na trhu práce.

V průběhu realizace KA 08 probíhala úzká spolupráce mezi zaměstnanci SÚIP a zaměstnanci KA 08. Dále byla navázána užší spolupráce s agenturou Rubikon při uplatňování UoZ po výkonu trestu a navržena pilotáž spolupráce s Probační a mediační službou. Tato spolupráce je i nadále rozvíjena.

V návaznosti na pozitivní efekty KA 08 došlo v souvislosti s prodloužením celého projektu i k prodloužení realizace této aktivity do 30. 10. 2015. V tomto navazujícím období je KA 08 realizována s nižším počtem zařazených UoZ a vyšší intenzitou práce poradců s UoZ.

8. AGENTURY PRÁCE

V roce 2014 bylo podáno 759 žádostí o udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání. Z toho ve 301 případech se jednalo o opakované žádosti fyzických nebo právnických osob, kterým již bylo vydáno povolení ke zprostředkování zaměstnání v minulosti. V rámci řízení o žádostech ve výše uvedeném období zaslalo Oddělení agentur práce GŘ ÚP ČR (dále jen „oddělení AP“) 949 žádostí o poskytnutí součinnosti MV ČR podle ustanovení §60a zákona o zaměstnanosti (ve věci vydání závazného stanoviska), z nichž bylo 757 nových žádostí a 190 žádostí opakovaných, a to z důvodu vyjádření žadatelů k nesouhlasným či podmíněným stanoviskům MV ČR, případně zjištění nových skutečností na straně žadatelů. Oddělení AP obdrželo celkem 976 závazných stanovisek MV ČR, přičemž 671 bylo souhlasných, 72 podmíněně souhlasných a 227 nesouhlasných závazných stanovisek. V roce 2014 vydalo Oddělení AP 611 rozhodnutí o udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání a 158 rozhodnutí o neudělení ke zprostředkování zaměstnání. V 76 případech bylo z různých důvodů správní řízení o žádostech o udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání zastaveno.

Oddělení AP v uplynulém kalendářním roce, kromě udělování povolení ke zprostředkování zaměstnání, zásadním způsobem přistoupilo k výkonu správních činností při odejímání již udělených povolení ke zprostředkování zaměstnání. Poprvé ve své existenci oddělení AP zahájilo a provedlo z moci úřední správní řízení o odejmutí povolení ke zprostředkování

zaměstnání ze všech možných důvodů uvedených v ustanovení §63 odst. 2 zákona o zaměstnanosti. V roce 2014 bylo vydáno celkem 436 rozhodnutí o odejmutí udělených povolení ke zprostředkování zaměstnání, z toho 326 rozhodnutí nabylo právní moci a vykonatelnosti.

Nominální údaje za první pololetí roku 2014 jsou uvedeny **v příloze č. 4.**

9. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI

Cílem je, aby nástroje a opatření APZ zejména pomohly návratu na trh práce osobám, které by se vzhledem ke svému věku, ke svým vzdělanostním, zdravotním a osobnostním dispozicím bez této podpory jen stěží umístili na volný trh práce. Slouží rovněž jako prevence proti sociálnímu vyloučení. V návaznosti na cíle stanovené již v roce 2013 pokračovala podpora tvorby míst na zkrácený pracovní úvazek. Důvodem k tomuto kroku je jednak snaha o poskytnutí podpory co nejširšímu okruhu problémově umístitelných uchazečů o zaměstnání, tak i snaha optimalizovat podporu i pro ty uchazeče o zaměstnání, kteří z různých důvodů nejsou schopni vykonávat pracovní činnost na plný úvazek. Také byly prohloubeny aktivity spojené s motivací zaměstnavatelů přijímat mladé do 30 let věku. Z prostředků národní APZ byly v roce 2014 pilotovány dva nové nástroje - Aktivizační pracovní příležitost a Společensky účelné pracovní místo pro ZoZ v procesu hromadného propouštění. Nástroje a opatření APZ byly v roce 2014 financovány jak z národních zdrojů, tak z prostředků ESF. Od 1. 4. 2014 byly předány kompetence pro rozhodování o poskytování příspěvku APZ a o jejich výši na vybraná kontaktní pracoviště (okresní úroveň) ÚP ČR.

Vývoj v oblasti APZ za rok 2014 je uveden **v příloze č. 5.**

9.1 Veřejně prospěšné práce

Veřejně prospěšné práce (dále jen „VPP“) jsou vytvářeny jako pracovní místa pro časově omezené umístění UoZ a slouží zejména k aktivizaci a získání či zachování pracovních návyků u té skupiny UoZ, kde je předpoklad vzniku dlouhodobé nezaměstnanosti a ztráty kompetencí rozhodných k získání a udržení zaměstnání. Umístění UoZ vykonávají zejména

práce spočívající v nízko kvalifikovaných pomocných pracích při údržbě a úklidu veřejných prostranství, budov, komunikací nebo jiných obdobných činnostech realizovaných ve prospěch obcí nebo veřejně prospěšných institucí.

Během roku 2014 bylo vytvořeno celkem 22 567 míst na VPP (z toho 4 096 v rámci národních prostředků a 18 471 v rámci ESF) a na nich umístěno 22 967 UoZ, což je o 1 128 více, než za předchozí rok. V roce 2014 bylo vyčerpáno na nástroj VPP z národních prostředků 166 826 tis. Kč (oproti 379 226 tis. Kč za rok 2013) a z ESF bylo vyčerpáno 1 902 878 tis. Kč (oproti 1 398 123 tis. Kč za rok 2013).

9.2 Společensky účelná pracovní místa

Společensky účelná pracovní místa (dále jen „SÚPM“) jsou pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje pro UoZ, kterým nelze v současné době zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem a jejich zpracování na finančně podpořeném pracovním místě jim může umožnit dlouhodobější nebo trvalé zaměstnání. Tímto nástrojem jsou podporována též pracovní místa zřízená UoZ za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti (dále jen „SÚPM-SVČ“).

V roce 2014 ÚP ČR poskytl příspěvek na vyhrazení 30 497 SÚPM (z toho 5 463 v rámci národních prostředků a 25 034 v rámci prostředků ESF), což je o 10 942 více než za rok 2013. Vyčerpáno bylo v roce 2014 na vyhrazení pracovních míst v rámci tohoto nástroje APZ z národních prostředků 186 106 tis. Kč (oproti 260 569 tis. Kč v roce 2013). V rámci ESF bylo vyčerpáno 1 616 784 tis. Kč (oproti 615 467 tis. Kč v roce 2013).

Příspěvek na zřízení SÚPM byl v roce 2014 poskytnut na vybavení 2 483 pracovních míst pro UoZ a bylo vyčerpáno 134 825 tis. Kč. Z tohoto počtu bylo zřízeno 100 pracovních míst u zaměstnavatelů (celkem vyčerpáno 6 748 tis. Kč) a 2 383 pracovních míst zřídili uchazeči o zaměstnání, kteří se rozhodli zahájit samostatnou výdělečnou činnost (celkem vyčerpáno 128 077 tis. Kč). Příjemci příspěvku na SÚPM-SVČ mohou dále získat překlenovací příspěvek, celkem bylo tímto příspěvkem za sledované období podpořeno 276 osob (celkem vyčerpáno 4 671 tis. Kč).

9.3 Chráněná pracovní místa

Chráněné pracovní místo (dále jen „CHPM“) je pracovní místo zřízené nebo vymezené zaměstnavatelem pro OZP na základě písemné dohody s ÚP ČR. Dohoda se uzavírá na dobu 3 let. Na zřízení CHPM poskytuje ÚP ČR zaměstnavateli příspěvek.

V roce 2014 bylo finančně podpořeno zřízení celkem 1 091 nových pracovních míst, na která bylo umístěno od počátku roku 1 108 OZP a vyčerpáno bylo v roce 2014 celkem 81 855 tis. Kč (oproti 46 538 tis. Kč v roce 2013). V těchto počtech jsou zahrnuta i místa pro OZP, které se rozhodnou vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Dále bylo vymezeno 5 980 CHPM.

ÚP ČR může na zřízená nebo vymezená CHPM poskytnout příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů. Ve sledovaném období byl příspěvek poskytnut na 125 CHPM.

Zaměstnavateli, který zaměstnává více než 50% OZP z celkového počtu zaměstnanců, vzniká nárok na příspěvek na podporu zaměstnávání OZP na CHPM.

9.4 Nově pilotované nástroje (v souladu s ustanovením §106 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti)

9.4.1 Aktivizační pracovní příležitost

Jednalo se o příspěvek na podporu aktivizace uchazečů o zaměstnání v evidenci déle než 12 měsíců a pro uchazeče o zaměstnání, kteří se ocitnou v hmotné nouzi formou podpory krátkodobých pracovních příležitostí. Pracovní příležitost byla vykonávána uchazečem o zaměstnání na základě dohody o provedení práce (max. 40 hodin za měsíc, nejdéle po dobu 3 měsíců) jako tzv. nekolidující zaměstnání. Měsíční odměna nesměla překročit polovinu minimální mzdy. Realizace byla obdobná jako postup při realizaci nástroje VPP. Aktivizační příspěvek je prvním stupněm tzv. postupného zaměstnávání. ÚP ČR pilotně realizoval tento nástroj v roce 2014, kdy se vyčerpalo 7 969 tis. Kč.

9.4.2 SÚPM vyhrazené pro zájemce v procesu hromadného propouštění

Opatření bylo směřované na zmírnění dopadu hromadného propouštění očekávaného v souvislosti s útlumem těžby černého uhlí na trh práce v Moravskoslezském kraji. Skládá se ze souboru aktivit realizovaných v rámci standardní činnosti ÚP ČR ve spolupráci s propouštějícím zaměstnavatelem – poradenství, rekvalifikace a nový nástroj APZ,

motivujícího zaměstnavatele k přijetí zaměstnanců, kteří se ocitnou v procesu hromadného propuštění – příspěvek na částečnou úhradu mzdových nákladů, poskytovaný až po dobu 6 měsíců. Tento nástroj se ale prakticky nerealizoval.

9.5 Méně využívané nástroje APZ

Méně využívanými nástroji aktivní politiky zaměstnanosti jsou překlenovací příspěvek a příspěvek na zapracování. Těmito nástroji bylo v roce 2014 podpořeno 312 osob.

9.6 Investiční pobídky

V období roku 2014 bylo možné poskytnout, v územních oblastech (okresech) s vyšší nezaměstnaností než 50% nad celorepublikovým průměrem, podporu zaměstnavatelům formou poskytnutí hmotné podpory na vytváření nových pracovních míst a rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců v rámci investičních pobídek podle zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a na základě Dohody GŘ ÚP ČR o poskytnutí hmotné podpory na vytváření nových pracovních míst a rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců podle § 111 zákona o zaměstnanosti (dále jen Dohoda). Těmito územními oblastmi (okresy) v roce 2014 byly Bruntál, Karviná v Moravskoslezském kraji a Ústí nad Labem, Most, Chomutov v Ústeckém kraji.

Zároveň byla pro zaměstnavatele v roce 2014 výhodná zvýšená jednorázová hmotná podpora pro každé nově vytvářené pracovní místo ve výši 200 tis. Kč. Tato výhoda byla s účinností od 1. února 2014 stanovena v novele nařízení vlády č. 515/2004, o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek (dále jen nařízení vlády). Zatímco v roce 2013 mohli zaměstnavatelé, podle tohoto nařízení vlády, získat v Dohodě pouze částku ve výši 50 tis. Kč na vytváření nového pracovního místa.

V roce 2014 poskytlo GŘ ÚP ČR hmotnou podporu sedmi zaměstnavatelům (dva v Moravskoslezském kraji, dva v Pardubickém kraji, jeden v Jihomoravském kraji, jeden ve Zlínském kraji a jeden v kraji Vysočina) na základě doplatku (po provedené následné veřejnosprávní kontrole ze strany GŘ ÚP ČR) k již dříve uzavřeným Dohodám na vytvoření nových pracovních míst a rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců v celkové výši 2 726 tis. Kč.

V roce 2014 bylo vydáno, na základě stanoviska GŘ ÚP ČR a MPSV ČR, šesti zaměstnavatelům Rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu ČR (dále jen MPO ČR) o příslibu investiční

pobídky. Jedná se o čtyři zaměstnavatele v Moravskoslezském kraji, kteří mohou získat hmotnou podporu pro cca 175 nově vytvořených pracovních míst a o tři zaměstnavatele v Ústeckém kraji, kteří mohou získat hmotnou podporu pro cca 310 nově vytvořených pracovních míst.

V roce 2014 byly také pro dva zaměstnavatele z Ústeckého kraje, kteří již dříve získali od MPO ČR Rozhodnutí o příslibu investiční pobídky, předloženy GŘ ÚP ČR návrhy Dohod pro vytvoření cca 220 nových pracovních míst.

V Ústeckém kraji se v roce 2014 uplatnila tzv. spádová oblast, dle §111 zákona o zaměstnanosti, pro strategického korejského zaměstnavatele, na základě vládní Investiční smlouvy, který může získat hmotnou podporu na základě Dohody pro více než 1000 nově vytvořených pracovních míst.

V roce 2014 GŘ ÚP ČR zároveň provedl průběžné veřejnosprávní kontroly v rámci investičních pobídek a to na plnění podmínek v souladu s vládním Rámcovým programem pro podporu technologických center a center strategických služeb (dále jen Program) u tří zaměstnavatelů (jeden v Brně, jeden v Praze a jeden v Plzni), kteří byli v minulosti příjemci dotace na školení a rekvalifikace nových zaměstnanců dle tohoto Programu pro celkem 229 nových zaměstnanců s doplatkem dotace v celkové výši 5 223 tis. Kč.

9.7 Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Nárok na tento příspěvek vychází z ustanovení § 78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“). Příspěvek je určen na refundaci 75 % skutečně vynaložených nákladů na mzdy nebo platy OZP, včetně pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění. S účinností od 1. 1. 2009 byla zákonem jednotně nastavena max. výše poskytovaného příspěvku na 8 000 Kč bez ohledu na přiznaný stupeň zdravotního postižení zaměstnáváných osob. Tento právní stav byl v roce 2012 upraven novelizací zákona o zaměstnanosti. S účinností od 1. 7. 2012 podle §78 zákona o zaměstnanosti, může zaměstnavatel po uplynutí 12 kalendářních měsíců ode dne zřízení chráněného pracovního místa nebo ode dne vymezení chráněného pracovního místa uplatnit nárok na zvýšení příspěvku o částku odpovídající jeho prokázaným dalším nákladům, nejvýše však o 2 000 Kč měsíčně na jednoho zaměstnance. Příspěvek na podporu zaměstnávání OZP je poskytován

čtvrtletně zpětně, resp. po uplynutí příslušného kalendářního čtvrtletí. V roce 2014 ÚP ČR vyplatil v rámci tohoto příspěvku celkem 4 018 724 tis. Kč. Celkové čerpání v členění dle jednotlivých krajských poboček ÚP ČR je uvedeno v příloze č. 6.

10. REGIONÁLNÍ INDIVIDUÁLNÍ PROJEKTY

Regionální individuální projekty (dále jen RIP) realizuje ÚP ČR na základě výzev Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost ESF (dále jen OP LZZ), vyhlášených MPSV ČR. Projekty jsou zaměřeny na komplexní řešení situace určité cílové skupiny uchazečů o zaměstnání na trhu práce v regionu při využití více nástrojů a opatření APZ s přihlédnutím k regionálním odlišnostem a dále na realizaci inovativních opatření zaměřených na podporu a zaměstnanost mladých osob do 30 let a na podporu konkurenceschopnosti firem prostřednictvím vzdělávání zaměstnanců.

Celkem bylo v roce 2014 realizováno 108 RIP, a to prostřednictvím krajských poboček ÚP ČR. Tyto projekty byly zaměřeny na specifické cílové skupiny, které byly ohroženy dlouhodobou nezaměstnaností například z důvodu věku, zdravotního znevýhodnění, péče o dítě nebo závislou osobu nebo v důsledku hromadného propouštění, z čehož bylo 26 RIP v oblasti podpory 1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků, 1 RIP v oblasti podpory 1.2 Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků a 81 RIP v oblasti podpory 2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti.

10.1 Odborné praxe pro mladé do 30 let

V oblasti podpory 2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti realizuje ÚP ČR od 1. 7. 2013 do 31. 10. 2015 14 RIP pod souhrnným označením Odborné praxe pro mladé do 30 let. Celková alokace činí 1 740 000 tis. Kč. Tyto projekty poskytnou nezaměstnaným mladým osobám do 30 let potřebnou praxi u zaměstnavatele, a to za přítomnosti mentora. O projekt je velký zájem mezi uchazeči o zaměstnání i mezi zaměstnavateli a rovněž tato aktivita patří mezi priority EU v rámci programu Evropské komise „Záruky pro mladé“. V roce 2014 projevil zájem o vstup do projektu 7 896 mladých uchazečů o zaměstnání a 5 981 firem nabídlo ÚP ČR 8 058 pracovních míst pro výkon odborné praxe. Na SÚPM bylo celkem

umístěno 5 575 uchazečů o zaměstnání, z čehož 1 667 bylo s příspěvkem na mentora. V rámci uzavřených dohod bylo zazávazkováno 312 000 tis. Kč. Celkem k 31. 12. 2014 projevilo zájem o vstup do projektu 11 771 mladých uchazečů o zaměstnání a 9 608 firem nabídlo ÚP ČR 13 267 pracovních míst pro výkon odborné praxe. Od začátku projektu bylo uzavřeno se zaměstnavateli 6 897 Dohod o poskytnutí příspěvku na SÚPM a 2 146 Dohod o poskytnutí příspěvku na mentora. Celkem bylo od počátku projektu zazávazkováno v podepsaných dohodách 1 520 000 tis. Kč

10.2 „Vzdělávejte se pro růst! – regiony“ a „Vzdělávejte se pro růst! – regiony II“

V oblasti podpory 1.1 OP LZZ - Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků byly ÚP ČR realizovány od 1. 7. 2012 do 31. 5. 2014 regionálně zaměřené individuální projekty pod souhrnným označením „Vzdělávejte se pro růst! – regiony“, na které pro značný zájem zaměstnavatelů navazují od 1. 7. 2013 do 30. 6. 2015 projekty „Vzdělávejte se pro růst! – regiony II“. Cílem celkem 26 RIP je podpořit vzdělávání zaměstnanců ve firmách s předpokladem hospodářského růstu. Zaměstnavatelé v rámci projektu mohou obdržet finanční příspěvek na zvyšování či prohlubování kvalifikace svých zaměstnanců a náhradu mzdy po dobu jejich účasti na vzdělávání.

Vzdělávejte se pro růst! – regiony

V roce 2014 bylo v rámci projektu „Vzdělávejte se pro růst! – regiony“ schváleno 38 žádostí a z projektu podpořeno 1 429 zaměstnanců. Mzdové náklady v roce 2014 činily 55 500 tis. Kč a náklady na vzdělávací aktivity byly 119 500 tis. Kč. Za celou dobu realizace projektu, tedy k 31. 5. 2014, bylo schváleno celkem 2 786 žádostí a z projektu podpořeno 24 395 zaměstnanců. Mzdové náklady k 31. 5. 2014 činily 222 400 tis. Kč a náklady na vzdělávací aktivity byly 269 600 tis. Kč.

Vzdělávejte se pro růst! – regiony II

V navazujících RIP „Vzdělávejte se pro růst! – regiony II“, bylo v roce 2014 schváleno 3 928 žádostí zaměstnavatelů a z projektu podpořeno 24 258 zaměstnanců. Na mzdové příspěvky bylo zaměstnavatelům vyplaceno 158 500 tis. Kč a náklady na vzdělávací aktivity činily 183 800 tis. Kč. Od počátku realizace projektu, k 31. 12. 2014, bylo schváleno 5 323 žádostí zaměstnavatelů a z projektu podpořeno 28 719 zaměstnanců. Na mzdové příspěvky bylo

zaměstnavatelům vyplaceno 167 000 tis. Kč a náklady na vzdělávací aktivity činily 190 000 tis. Kč. V rámci obou projektů bylo v roce 2014 zaměstnavatelům vyplaceno na vzdělávací a mzdové náklady 517 300 tis. Kč. Za celou dobu realizace projektů bylo k 31. 12. 2014 celkem zaměstnavatelům vyplaceno na vzdělávací a mzdové náklady 849 000 tis. Kč.

11. NÁRODNÍ INDIVIDUÁLNÍ PROJEKTY

Národní Individuální projekty (dále jen „NIP“) realizuje ÚP ČR jako partner s finančním příspěvkem. Příjemcem těchto projektů dle implementační struktury je MPSV. Prostřednictvím NIP jsou financovány standardní nástroje APZ, zejména SÚPM, VPP, rekvalifikace a poradenské činnosti pro UoZ a ZoZ v evidenci ÚP ČR.

V roce 2014 bylo realizováno 6 projektů typu NIP - 3 v oblasti podpory 2.1 OP LZZ zaměřené na posílení aktivní politiky zaměstnanosti a 3 v oblasti podpory 1.1 OP LZZ zaměřené na podporu adaptability.

11.1 Vzdělávejte se pro růst! – pracovní příležitosti

Projekt je realizován od 1. 1. 2012 do 31. 12. 2015 (aktivity projektu je možné realizovat do 31. 10. 2015). Cílem projektu je působit proti dlouhodobé nezaměstnanosti prostřednictvím nástrojů APZ v podobě VPP a vyhrazených SÚPM. Rozpočet projektu k 31. 12. 2014 byl 7 992 520 tis. Kč, čerpání finančních prostředků za celou dobu jeho realizace činilo k 31. 12. 2014 celkem 5 854 272 tis. Kč (k 31. 12. 2013 činilo celkové čerpání 2 013 590 tis. Kč).

11.2 Vzdělávejte se pro růst! – rekvalifikace

Projekt, který byl zaměřen na realizaci poradenských činností a rekvalifikací pro UoZ a ZoZ evidované na ÚP ČR, byl realizován od 1. 7. 2011 do 30. 6. 2014. Prostřednictvím poradenských programů byly podpořené osoby aktivizovány ve snaze zvýšit jejich motivaci k hledání a nalezení zaměstnání. Rekvalifikace byly zaměřeny zejména na získání odborných znalostí a kompetencí vyžadovaných na trhu práce s cílem připravit podpořené osoby pro konkrétní profesi nebo přiblížit jejich kvalifikaci požadovaným nebo očekávaným potřebám

trhu práce a tím zvýšit i jejich celkovou šanci uspět na trhu práce. Rozpočet projektu činil 254 743 tis. Kč a čerpání finančních prostředků činilo celkem 176 000 tis. Kč.

11.3 Vzdělávejte se pro růst! – adaptabilita

NIP „Vzdělávejte se pro růst!“, který podobně jako jeho regionální varianty podporuje konkurenceschopnost firem prostřednictvím zvyšování odborné kvalifikace zaměstnanců, byl realizován v období od 31. května 2011 do 31. května 2014. Projekt umožňoval vybraným podnikům získat finanční příspěvky na vzdělávání či rekvalifikaci svých zaměstnanců.

O finanční podporu žádali zaměstnavatelé za předpokladu, že realizovali svoji činnost ve vymezených odvětvích a buď nabírali nové zaměstnance, které bylo třeba patřičně vyškolit či rekvalifikovat nebo potřebovali zvýšit odborné znalosti či dovednosti stávajících zaměstnanců. Zaměstnavatelům byly hrazeny mzdové náklady vzdělávaných zaměstnanců, a to po dobu jejich vzdělávání. Projekt dále zvyšoval kompetence, odborné znalosti a dovednosti zaměstnanců v oborech, ve kterých se očekával růst poptávky po pracovní síle.

V roce 2014 bylo na krajských pobočkách Úřadu práce ČR přijato 98 žádostí od zaměstnavatelů, přičemž schváleno bylo 67 žádostí. ÚP ČR vyplatil na příspěvcích v roce 2014 57 000 tis. Kč, z toho bylo 24 600 tis. Kč vyplaceno na mzdové náklady a 32 400 tis. Kč na náklady vzdělávacích aktivit. V roce 2014 bylo v projektu podpořeno celkem 25 695 zaměstnanců.

Za dobu trvání projektu bylo na krajských pobočkách Úřadu práce ČR přijato celkem 8 239 žádostí od zaměstnavatelů, přičemž schváleno bylo 5 734 žádostí. ÚP ČR vyplatil celkem na příspěvcích 629 500 tis. Kč, z toho bylo 300 700 tis. Kč na mzdové náklady a 328 800 tis. Kč na náklady vzdělávacích aktivit. K 31. 5. 2014 bylo v projektu podpořeno celkem 25 695 zaměstnanců.

11.4 Vzdělávejte se pro stabilitu

Projekt VSPS! vykazuje v dlouhodobém horizontu nízké čerpání. I přes řadu dílčích změn, které byly v nastavení projektu provedeny, nedošlo ke zlepšení situace a zaměstnavatelé nemají o účast v projektu zájem, v důsledku čehož je projekt v útlumu.

Celkově bylo po dobu realizace projektu k 31. 12. 2014 přijato 203 žádostí zaměstnavatelů, schváleno 128 žádostí, podpořeno vzdělávání 1 144 zaměstnanců. Požadované finanční prostředky ve schválených žádostech činily k 31. 12. 2014 celkem 40 933 tis. Kč.

Změny v projektu VSPS!, provedené v červnu 2014 a spočívající ve zmírnění vstupních podmínek, se na čerpání projektu pozitivně neodrazily. Projekt bude ukončen k 31. 8. 2015, dle původního plánu.

11.5 Vzdělávání a dovednosti pro trh práce

Hlavní podstatou a cílem projektu je zvýšení šancí a možností uchazečů a zájemců o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR na nalezení nového zaměstnání či změnu zaměstnání a jejich návrat zpět na trh práce. Tento cíl je realizován formou zapojení uchazečů a zájemců o zaměstnání do poradenských programů, které by měly účastníky projektu motivovat k návratu zpět na trh a dále zabezpečováním rekvalifikací (jak rekvalifikací zabezpečovaných Úřadem práce ČR, tak i rekvalifikací zvolených), neboť v současné době kvalifikace uchazečů a zájemců o zaměstnání mnohdy neodpovídají požadavkům zaměstnavatelů. Do konce roku 2014 bylo do rekvalifikačních kurzů zařazeno 34 143 uchazečů či zájemců o zaměstnání, zatím úspěšně ukončilo 26 481 osob a 9 765 klientů se již podařilo se zařadit zpět na trh práce.

Základním inovativním prvkem tohoto projektu je zkvalitnění spolupráce se zaměstnavateli, monitorování terénu, následné párování požadavků zaměstnavatelů s nabídkou uchazečů a cílené směřování rekvalifikačních kurzů na potřeby regionálního trhu práce. Hlavním záměrem je, aby se vybraný klient stal pro zaměstnavatele zajímavým a zaměstnatelným. Od počátku projektu do konce roku 2014 bylo kontaktováno 1 862 zaměstnavatelů a získáno 4 270 volných pracovních míst. Na takto získaná volná pracovní místa se podařilo umístit 2 203 uchazečů či zájemců o zaměstnání.

Rozpočet projektu činí 850 187 tis. Kč. Čerpání finančních prostředků v roce 2014 činilo 270 051 tis. Kč, od počátku projektu pak 318 901 tis. Kč.

11.6 Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců

Projekt „POVEZ“ navazuje na sérii projektů, jež jsou v ČR realizovány od roku 2009 s cílem podpořit odborný rozvoj zaměstnanců. Přímo navazuje na projekt „Vzdělávejte se pro růst“,

který se osvědčil jako jeden z nástrojů podpory dalšího vzdělávání v ČR. Jeho realizace probíhá od 1. 12. 2013 do 30. 11. 2015. Také jeho prostřednictvím mohou zaměstnavatelé získat finanční příspěvky na zvyšování odborných znalostí a dovedností svých zaměstnanců. Současně jsou zaměstnavateli hrazeny mzdové náklady vzdělávaných zaměstnanců po dobu účasti na vzdělávací aktivitě. Do programu se mohou zapojit i osoby samostatně výdělečně činné, a to jak se zaměstnanci, tak také bez nich. Podporu mohou získat zájemci, jejichž meziroční pokles tržeb nepřesáhne 15% (původně 5%). O přiznání příspěvku a jeho výši pak rozhoduje konkrétní krajská pobočka ÚP ČR. Při posuzování žádostí bere mimo jiné v potaz, jestli poskytnutá podpora pomůže zlepšit situaci na konkrétním trhu práce, nebo zda bude mít vzdělání pozitivní dopad na podnik i samotného zaměstnance. Žadatel může v průměru čerpat maximálně 500 tis. Kč měsíčně.

K 31. 12. 2014 bylo v projektu schváleno 4 831 žádostí zaměstnavatelů a z projektu podpořeno 20 196 zaměstnanců. ÚP ČR vyplatil celkem na příspěvcích 127 000 tis. Kč, z toho bylo 58 100 tis. Kč na mzdové náklady a 68 900 tis. Kč na náklady vzdělávacích aktivit.

12. SYSTÉMOVÉ INDIVIDUÁLNÍ PROJEKTY

Systémové individuální projekty (dále jen „SIP“) realizuje ÚP ČR jako partner s finančním příspěvkem. Příjemcem těchto projektů dle implementační struktury je MPSV.

12.1 Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR – MIKOP

Projekt je realizován od 1. ledna 2013 do 30. června 2015 (resp. do 31. 11. 2015 při schválení prodloužení projektu). Jeho hlavním cílem je standardizace postupů Úřadu práce ČR v oblasti zaměstnanosti a zkvalitnění služeb poskytovaných klientům ÚP ČR.

V roce 2014 byla podstatnou měrou realizována hlavní klíčová aktivita „Vývoj metodiky“ pro oblast Trhu práce, Zprostředkování a poradenství a Evropské sociální fondy, která odrážela výsledky z provedené analýzy aktuálního stavu procesů a činností na úseku zaměstnanosti v roce 2013. Na jejím základě bylo zpracováno několik vzorových formulářů, podkladů a proběhly úpravy některých řídicích aktů.

Ve 2. pololetí 2014 byla postupně tato metodika pilotována a zaváděna do praxe formou řídicích aktů, používáním vzorových formulářů či realizací kazuistických seminářů. V průběhu roku 2014 bylo zrealizováno napříč ČR více než 700 kazuistických seminářů, což představovalo více než 10 tisíc účastí zaměstnanců ÚP ČR.

Ve 2. pololetí roku 2014 bylo současně zahájeno vzdělávání odborných pracovníků – poradců projektu MIKOP, ve kterém bylo do konce roku zrealizováno 65 běhů školících a vzdělávací kurzů, kterých se zúčastnilo ve 4 částech (1. část: Zákoník práce a Zákon o zaměstnanosti, 2. část: Zákon o hmotné nouzi, Zákon o státní sociální podpoře a Zákon o sociálních službách, 3. část: Zákon o finanční kontrole, Zákon o účetnictví a rozpočtových pravidlech, Zákon o veřejných zakázkách, 4. část: Prezentační dovednosti, řešení a zvládání konfliktů a asertivní komunikace) více než 970 zaměstnanců.

Z celkového rozpočtu projektu 320 600 tis. Kč, bylo do konce roku 2014 vyčerpáno celkem 205 200 tis. Kč.

12.2 Systém efektivního řízení lidských zdrojů Úřadu práce ČR

Hlavním cílem projektu, jehož realizace byla zahájena v květnu 2013, je nastavit systém efektivního řízení lidských zdrojů a zlepšit stávající způsob vzdělávání zaměstnanců veřejných služeb zaměstnanosti. Projekt podporuje systémový přístup v oblasti řízení lidských zdrojů na ÚP ČR. Realizace projektu je zaměřena na optimalizaci personálních procesů a vytváření systému řízení lidských zdrojů, který zabezpečí eliminaci již zastaralých či nevyhovujících personálních činností. Kromě personálních procesů je prováděna optimalizace i dalších vybraných klíčových procesů ÚP ČR, pro které se stanovují výkonnostní kritéria. Kromě nastavení systému vzdělávání potřebného pro efektivní řízení lidských zdrojů se projekt věnuje revizi a následně aktualizaci typových pozic a definování kvalifikačních předpokladů pro zaměstnance v jednotlivých agendách. Rozpočet projektu je 45 699 tis. Kč, čerpání finančních prostředků k 31. 12. 2014 činilo 22 350 tis. Kč.

12.3 Call centrum Úřadu práce ČR

Cílem projektu je rozšíření a zkvalitnění poskytovaných služeb call centra v návaznosti na změny související se sociální reformou předchozí vlády, novelou zákona o zaměstnanosti,

vznikem ÚP ČR ke dni 1. 4. 2011 a převedením nových sociálních agend na ÚP ČR (dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky pro osoby se zdravotním postižením, příspěvek na péči). Během roku se na Call centrum ÚP ČR obrátilo celkem 161 738 klientů; telefonicky kontaktovalo zaměstnance 110 342 osob, celkem 51 396 pak zvolilo k podání dotazu elektronickou cestu. Čerpání finančních prostředků k 31. 12. 2014 činilo celkem 34 748 tis. Kč.

12.4 Rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst

Projekt je realizován od 1. 4. 2014 do 30. 11. 2015 a jeho cílem je posílit komplexnost a kvalitu služeb poskytovaných ÚP ČR v oblasti VPM. Smyslem je personální posílení útvarů trhu práce a monitoringu ÚP ČR o odborné zaměstnance působící ve všech okresech České republiky, kteří zprostředkovávají tok informací mezi zaměstnavateli a ÚP ČR, monitorují potřeby zaměstnavatelů na trhu práce, aktivně vyhledávají VPM a přispívají ke vzniku nových pracovních míst pomocí cílené nabídky využití nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Svoji činností získávají aktuální a jednotné podklady pro analýzy trhu práce v regionech (monitoring zaměstnavatelů, analýzy VPM, struktura zaměstnanosti, agenturní zaměstnávání, zahraniční zaměstnanost atd.). Absolvují vzdělávací program, na jehož podkladě vznikne Soubor vzdělávacích materiálů pro výuku zaměstnanců ÚP ČR pracujících v oblasti spolupráce se zaměstnavateli. Budou se seznamovat a pracovat se soubory nových aplikací a úpravami Integrovaného portálu MPSV, vzniklými v rámci KA05 za účelem zlepšení služeb v oblasti práce s volnými pracovními místy.

Rozpočet projektu je 123 325 tis. Kč a čerpání finančních prostředků k 31. 12. 2014 činilo 26 908 tis. Kč.

12.5 Regionální síť spolupráce v pracovní rehabilitaci – PREGNET

Projekt byl realizován od 1. ledna 2012 do 31. srpna 2014 a svým zaměřením navázal na výsledky projektu „Rehabilitace-aktivace-práce“, tj. na zavedení nového systému hodnocení a posuzování OZP, jež se pilotně ověřoval v pěti krajích České republiky (Ústecký, Karlovarský, Pardubický, Jihočeský, Královehradecký). Cílem SIP PREGNET bylo vytvoření systému regionálních sítí spolupráce v oblasti pracovní rehabilitace a zajištění odpovídajících podmínek pro rozvoj této spolupráce v kraji Libereckém, Plzeňském, Středočeském,

Olomouckém, Moravskoslezském, Vysočině, Jihomoravském a Zlínském. Funkčnost tohoto modelu spolupráce byla ověřena v rámci pilotního ověřování, kterého se v uvedených krajích zúčastnilo 96 OZP.

Klíčovým výstupem projektu jsou metodiky zahrnující standardy ergodiagnostického vyšetření, včetně doporučeného materiálního vybavení a doporučené postupy pro zajišťování pracovní rehabilitace na ÚP ČR. Metodiky byly oficiálně předány k využití na závěrečném jednání Řídícího expertního týmu.

Rozpočet projektu byl 17 932 tis. Kč.

13. KONTROLNÍ ČINNOST ÚŘADU PRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY

Povinnost vykonávat kontrolní činnost je uložena GŘ ÚP ČR a krajským pobočkám ÚP ČR obecně zákonem o ÚP ČR. Oprávnění k výkonu kontrolní činnosti generálním ředitelstvím a krajskými pobočkami, potažmo kontaktními pracovišti, pak vyplývá ze zvláštních právních předpisů, a to konkrétně ze:

- zákona o zaměstnanosti,
- zákona o sociálních službách,
- zákona o pomoci v hmotné nouzi,
- zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“).

Kontrolní činnost ÚP ČR vykonávají generální ředitelství a krajské pobočky na základě Plánu kontroly Úřadu práce ČR schváleného generálním ředitelem na příslušné pololetí kalendářního roku sestaveného z podkladů jednotlivých krajských poboček a generálního ředitelství, který je aktuálně doplňován na základě podnětů doručených ÚP ČR a podle aktuálních potřeb vztahujících se k jednotlivým kontrolovaným oblastem.

V působnosti ÚP ČR je vykonávána:

- **veřejnosprávní kontrola** na místě a veřejnosprávní kontrola dokladová, které jsou součástí systému finančního řízení, jejichž obsahem je kontrola hospodaření s veřejnými prostředky, zejména při vynakládání veřejných výdajů s tím, zda je dodržen právním předpisem vymezený účel a kritéria hospodárnosti, účelnosti

a efektivnosti. ÚP ČR jako poskytovatel veřejné finanční podpory, kterou je oprávněn podle zvláštních právních předpisů poskytovat, vykonává veřejnosprávní kontrolu u žadatelů nebo příjemců této podpory, a to před jejím poskytnutím, v průběhu jejího použití nebo po jejím použití a vyúčtování. Tato kontrolní činnost je realizována dle zákona č. 320/2001 Sb., finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finanční kontrole“), včetně jeho prováděcí vyhlášky č. 416/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád). Předmětem veřejnosprávní kontroly je zejména využívání finančních prostředků poskytnutých na realizaci nástrojů APZ podle zákona o zaměstnanosti, čerpání finančních prostředků určených na realizaci projektů financovaných z ESF a kontrola státního příspěvku na výkon pěstounské péče poskytovaného v souladu se zákonem o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů,

- **ostatní kontrolní činnost** ve smyslu zákona o zaměstnanosti, zákona o sociálních službách, zákona o pomoci v hmotné nouzi, zákona o státní sociální podpoře, případně jiných zvláštních právních předpisů.

Kontrolní činnost lze zhodnotit jako přínosnou aktivitu ÚP ČR, jež je důležitým nástrojem, který by měl být chápán nejenom jako restriktivní nástroj státní správy, ale i jako preventivní a výchovný prostředek, jehož úkolem je eliminovat porušování příslušných právních předpisů.

Kontrolní činnost ÚP ČR byla v 1. pololetí 2014 realizována na základě schváleného Plánu kontrol ÚP ČR a na základě podnětů doručených ÚP ČR.

13.1 Veřejnosprávní kontrola

Kontrolní činnost Úřadu práce ČR byla v roce 2014 vykonávána zejména dle zákona o finanční kontrole, a to formou veřejnosprávní kontroly na místě, se zaměřením na:

- využívání finančních prostředků poskytnutých na realizaci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a dalších forem podpory zaměstnanosti podle zákona o zaměstnanosti, kterými jsou vytvoření nových pracovních míst a rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců u zaměstnavatelů, kterým bylo vydáno rozhodnutí o příslibu investiční pobídky, vytvoření chráněných pracovních míst, částečná úhrada

provozních nákladů chráněných pracovních míst a podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením dle ustanovení §78 zákona o zaměstnanosti,

- čerpání finančních prostředků určených na realizaci projektů financovaných z Evropského sociálního fondu,
- čerpání státního příspěvku na výkon pěstounské péče.

13.1.1 Kontrolní činnost realizovaná z úrovně generálního ředitelství ÚP ČR

Oddělení kontrolní Odboru kontrolně právního zahájilo ve sledovaném období celkem 20 následných veřejnosprávních kontrol na místě zaměřených na dodržování podmínek dohod uzavřených mezi poskytovatelem veřejné finanční podpory a příjemci veřejné finanční podpory - investičních pobídek poskytnutých podle zákona o investičních pobídkách a na plnění cílených programů celostátního charakteru podle ustanovení §120 zákona o zaměstnanosti. Z celkového počtu zahájených následných veřejnosprávních kontrol Oddělení kontrolní Odboru kontrolně právního ukončilo 19 těchto kontrol s tím, že 1 kontrola bude ukončena v roce 2015 a to z důvodu, že je nutné, aby zaměstnavatel předložil další podklady potřebné k samotnému výkonu kontroly i k jejímu ukončení. Ve sledovaném období byla ukončena 1 následná veřejnosprávní kontrola na místě z předchozího období.

Oddělení aktivní politiky zaměstnanosti Odboru trhu práce zahájilo a ukončilo ve sledovaném období 3 průběžné veřejnosprávní kontroly na místě.

V rámci této kontrolní činnosti bylo Oddělením kontrolním Odboru kontrolně právního u jednoho příjemce veřejné finanční podpory zjištěno porušení uzavřené dohody a to tím, že nevytvořil a neobsadil minimálně 150 pracovních míst, na která byla ÚP ČR poskytnuta hmotná podpora. Zjištění bylo předáno k dalšímu řízení místně příslušnému finančnímu úřadu.

13.1.2 Kontrolní činnost realizovaná z úrovně krajských poboček Úřadu práce ČR

Kontrolní činnost byla na úrovni krajských poboček a vybraných kontaktních pracovišť ÚP ČR realizována věcnými útvary a referáty specializovaných kontrol dle zákona o finanční kontrole. Věcné útvary vykonávaly předběžné a průběžné veřejnosprávní kontroly u příjemců

veřejné finanční podpory a referáty specializovaných kontrol, pak následné veřejnosprávní kontroly u příjemců veřejné finanční podpory.

Celkem bylo ve sledovaném období dle zákona o finanční kontrole provedeno z úrovně krajských poboček 13 867 veřejnosprávních kontrol u příjemců veřejné finanční podpory, z toho bylo 6 955 předběžných veřejnosprávních kontrol, 2 824 průběžných veřejnosprávních kontrol a 4 088 následných veřejnosprávních kontrol.

Z celkového počtu vykonaných veřejnosprávních kontrol bylo 3 383 kontrol zaměřeno na dodržování dohod uzavřených v rámci APZ financovaných z prostředků národního rozpočtu, dalších 8 335 kontrol bylo vykonáno u příjemců veřejné finanční podpory, resp. finančních prostředků určených na realizaci projektů financovaných z ESF.

Krajské pobočky ÚP ČR dále provedly 1 702 veřejnosprávních kontrol v souvislosti s poskytováním příspěvku na podporu zaměstnávání OZP podle ustanovení §78 zákona o zaměstnanosti a 400 kontrol zaměřených na čerpání veřejné finanční podpory na vytvoření CHPM a částečnou úhradu provozních nákladů CHPM.

Krajské pobočky ÚP ČR svou kontrolní činnost zaměřily také na dodržování povinnosti příjemců investičních pobídek, podle zákona o investičních pobídkách, zachovat počet nově vytvořených pracovních míst a obsazení těchto míst po dobu nejméně 5let od ode dne prvního čerpání investiční pobídky. V rámci této kontrolní činnosti provedly krajské pobočky ÚP ČR 23 veřejnosprávních kontrol.

Krajské pobočky ÚP ČR dále provedly 12 veřejnosprávních kontrol u příjemců státního příspěvku na výkon pěstounské péče podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí a 12 veřejnosprávních kontrol u subjektů poskytujících podklady pro poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi.

V rámci vykonaných veřejnosprávních kontrol bylo krajskými pobočkami a kontaktními pracovišti zjištěno 708 porušení uzavřených dohod APZ a dalších forem podpory zaměstnanosti a 16 porušení bylo zjištěno v souvislosti s podporou zaměstnávání OZP. Ve 195 případech byla zjištění předána místně příslušným finančním úřadům k dalšímu řízení.

13.2 Ostatní kontrolní činnost Úřadu práce ČR

Pravomoc vykonávat ostatní kontrolní činnost mají v souladu s příslušnými právními předpisy krajské pobočky ÚP ČR, které kontrolovaly výši průměrného měsíčního čistého výdělku, a to pro účely stanovení výše podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci. V této oblasti provedly krajské pobočky ÚP ČR ve sledovaném období celkem 183 kontrol, při těchto kontrolách bylo zjištěno v 61 případech porušení příslušných právních předpisů a ve dvou případech byly kontrolovaným osobám (zaměstnavatelům) uloženy pokuty.

Další kontrolní činnost byla realizovaná věcnými útvary kontaktních pracovišť a referáty specializovaných kontrol krajských poboček na úseku nepojistných sociálních dávek se zaměřením na kontrolu plnění povinností právníckými a fyzickými osobami, které jsou jim dány příslušným právním předpisem pro poskytování dávek státní sociální podpory, přičemž v této oblasti provedly krajské pobočky a kontaktní pracoviště ÚP ČR celkem 528 kontrolních akcí.

Krajské pobočky ÚP ČR také provedly v souladu se zákonem o sociálních službách, kontrolní činnost (inspekce) zaměřenou na poskytování sociálních služeb, které je věnována samostatná část této Zprávy.

14. OCHRANA ZAMĚSTNANCŮ PŘI PLATEBNÍ NESCHOPNOSTI ZAMĚSTNAVATELE

Uspokojování mzdových nároků zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele upravuje zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, ve znění pozdějších předpisů.

Ve sledovaném období přijaly krajské pobočky ÚP ČR 7 456 žádostí o uspokojení mzdových nároků, na jejichž základě vyplatil ÚP ČR v průběhu roku 2014 celkem 391 856 tis. Kč. Vyplacené mzdové nároky podle jednotlivých krajských poboček ÚP ČR jsou uvedeny **v příloze č. 7.**

15. POVOLOVÁNÍ VÝKONU ČINNOSTI DÍTĚTE

Povolování výkonu činnosti dítěte je upraveno ustanovením §121 až ustanovením §124 zákona o zaměstnanosti.

Ve sledovaném období bylo přijato ÚP ČR, respektive krajskými pobočkami 3 044 žádostí o povolení výkonu činnosti dítěte.

V rámci vedených správních řízení vydaly krajské pobočky ÚP ČR celkem 2 990 rozhodnutí, kterými povolily či nepovolily výkon činnosti dítěte, či řízení bylo zastaveno. Nesoulad mezi počtem podaných žádostí a počtem vydaných rozhodnutí je způsoben zejména lhůtou pro vydání správního rozhodnutí.

V rámci povolování výkonu činnosti dítěte je z podkladů krajských poboček ÚP ČR patrné, že převažovaly žádosti na činnost uměleckou a reklamní. Strukturované údaje jsou uvedeny v **příloze č. 8**.

16. STÍŽNOSTI

Fyzické a právnické osoby nebo skupiny osob mají právo obracet se na ÚP ČR, jako správní úřad, se stížnostmi proti nevhodnému chování úředních osob nebo postupu ÚP ČR.

Vyřizování stížností zajišťují Odbor kontrolně právní generálního ředitelství a Oddělení kontrolně právní krajských poboček ÚP ČR dle jejich příslušnosti. Jednotlivé útvary ÚP ČR šetří a vyřizují stížnosti a podněty týkající se jejich činnosti.

Ve sledovaném období bylo generálnímu ředitelství a krajským pobočkám ÚP ČR, potažmo jejich kontaktním pracovištím, doručeno celkem 1 210 stížností. Podané stížnosti svým obsahem zpochybňovaly:

- postup Úřadu práce ČR nebo chování jeho zaměstnanců,
- postup nebo chování zaměstnanců jiných správních orgánů; tyto stížnosti byly postoupeny příslušným správním orgánům k dalším úkonům.

Přehled doručených a vyřízených stížností podaných u jednotlivých krajských poboček ÚP ČR a GR ÚP ČR je uveden v **příloze č. 9**.

Z celkového počtu vyřízených stížností bylo:

- 94 stížností vyhodnoceno jako důvodných,
- 95 stížností jako částečně důvodných,
- 944 stížností jako nedůvodných,
- 11 stížností ÚP ČR předložil nadřízenému správnímu orgánu, MPSV ČR, k přešetření způsobu vyřízení stížnosti,
- 10 stížností ÚP ČR postoupil pro věcnou nepříslušnost jinému správnímu orgánu,
- 19 stížností podatelé vzali zpět,
- 4 stížností ÚP ČR nemohl pro nedostatek poskytnutých informací nebo jejich nekonkrétnost prošetřit, proto byly založeny,
- 33 stížností týkajících se ÚP ČR bude vyřízeno v následujícím období.

Vyhodnocení podaných stížností týkajících se činnosti ÚP ČR:

- 262 stížností se týkalo oblasti zaměstnanosti (rekvalifikace, podpora v nezaměstnanosti, vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání, neschválení příspěvků APZ, poradenství, chování referentů zaměstnanosti, mylné informace k podpoře v nezaměstnanosti, atd.),
- 804 stížností zpochybnilo svým obsahem postupy útvarů nepojistných sociálních dávek a chování jejich zaměstnanců při vyřizování žádostí o jednotlivé dávky (agenda týkající se dávek pomoci v hmotné nouzi, dávek pro OZP a dávek státní sociální podpory),
- 67 stížností se týkalo ostatních činností a útvarů ÚP ČR (chování vedoucích zaměstnanců, nezvedání telefonů, nedodržování úředních hodin, nesprávné poskytování údajů a informací, práce podatelny, atd.)

V celkovém počtu vyhodnocení podaných stížností nejsou zahrnuty stížnosti v počtu 77, které ÚP ČR postupoval z důvodu věcné příslušnosti jinému správnímu orgánu, stížnosti, které podatelé vzali zpět, stížnosti pouze založené, stížnosti vyřízené v roce 2015 a stížnosti předané nadřízenému správnímu orgánu k přešetření.

Nesoulad mezi počtem podaných stížností a počtem vyřízených stížností vyplývá z délky správní lhůty pro vyřízení stížnosti dle správního řádu, která činí až 60 dní.

17. PETICE A JEJICH VYHODNOCENÍ

Petice vyřizuje GŘ ÚP ČR a krajské pobočky ÚP ČR podle zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním.

Ve sledovaném období byla podána u ÚP ČR celkem 1 petice, a to u Krajské pobočky ÚP ČR v Brně. Petenti se peticí domáhali neposkytování doplatku na bydlení sociálně slabým. Petice doručená Krajské pobočce ÚP ČR v Brně byla vyřízena a petentům bylo v zákonem stanovené lhůtě odpovězeno.

18. POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

Úřad práce ČR plní svou povinnost jako povinný subjekt ve smyslu ustanovení § 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“).

Poskytování informací je upraveno vnitřním řídicím aktem - směrnicí generálního ředitele a informace jsou poskytovány jak generálním ředitelstvím, tak krajskými pobočkami ÚP ČR, přičemž odpovědným útvarem za poskytování informací je Odbor kontrolně právní generálního ředitelství a Oddělení kontrolně právní jednotlivých krajských poboček ÚP ČR.

V roce 2014 Úřad práce ČR přijal a vyřídil 200 písemných žádostí o poskytnutí informací podaných v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím a z tohoto počtu 17 žádostí v souladu s ustanovením § 15 zákona odmítl nebo částečně odmítl. Přehled o poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím je uveden **v příloze č. 10.**

19. NAKLÁDÁNÍ S POHLEDÁVKAMI ÚŘADU PRÁCE ČR

Oddělení kontrolně právní krajských poboček a Odbor kontrolně právní GŘ ÚP ČR zajišťují vymáhání pohledávek ÚP ČR. Pohledávky na ÚP ČR vznikají zejména v oblasti zaměstnanosti (přeplatky na podporách v nezaměstnanosti, vrácení kompenzace, vrácení nákladů rekvalifikací), v oblasti nepojistných sociálních dávek (přeplatky na dávkách státní sociální podpory, hmotné nouze, příspěvku na péči, dávkách pro zdravotně postižené), ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele (pohledávky za vyplacené mzdové nároky a odvody podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele), výživného (pohledávky za výživným u dětí svěřených do pěstounské péče), pokut uložených podle procesních předpisů (správní řád, daňový řád), pokut podle hmotněprávních předpisů (např. pokuty v rámci inspekce poskytování sociálních služeb) a také v oblasti občanskoprávní.

Základním předpisem pro vymáhání pohledávek je zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. ÚP ČR část pohledávek předává k vymáhání dle daňového řádu v rámci tzv. dělené správy Celní správě ČR, část pohledávek vymáhá sám, a to buď v režimu daňového řádu (pohledávky, kde je ÚP ČR exekučním orgánem) anebo v režimu nedaňovém (občanskoprávní cestou).

Přehled celkové výše pohledávek předaných krajskými pobočkami ÚP ČR k vymáhání Celní správě ČR je uveden **v příloze č. 11.**

Úspěšnost vymáhání pohledávek závisí zejména na struktuře klientely ÚP ČR, kdy často jde o osoby s nízkou možností dluh splácet a se zadlužením i jinými pohledávkami (např. klienti systému hmotné nouze). Nejvyšší finanční objem tvoří pohledávky vymáhané ÚP ČR v oblasti ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti, kdy ÚP ČR vyplácí za zaměstnavatele v insolvenční dlužné mzdové nároky – v těchto případech je vymáhání závislé na situaci úpadku zaměstnavatele a vývoji insolvenčního řízení, kdy je ÚP ČR uspokojen v příslušném pořadí dle zbývající majetkové podstaty. Další významnou oblastí je oblast pohledávek za výživným u dětí svěřených do pěstounské péče, kde nárůst pohledávek souvisí s nárůstem agendy pěstounské péče.

20. NEPOJISTNÉ SOCIÁLNÍ DÁVKY

Přehled počtu a objemu vyplacených nepojistných sociálních dávek v roce 2014, včetně dávek pomoci v hmotné nouzi, je uveden **v příloze č. 12.**

V roce 2014 došlo k významným změnám, a to legislativním i personálním, vážícím se k oblasti nepojistných sociálních dávek. Od ledna 2014 došlo ke změnám v posuzování nároku na průkaz pro OZP a příspěvku na mobilitu (viz část 20.4.2 této Zprávy).

K 30. 4. 2014 došlo k ukončení výplaty dávek přes tzv. sKartu. ÚP ČR evidoval celkem 277 549 platných sKaret. K 27. 2. 2014 došlo k automatické změně způsobu výplaty dávek v aplikaci OKcentrum a k 6. 3. 2014 došlo k zneplatnění sKartového kanálu u všech příjemců dávek.

Usnesením vlády ze dne 14. července 2014 č. 595 došlo k personálnímu posílení útvarů NSD o 600 SM. Byly satureovány dílčí potřeby jednotlivých agend NSD, primárně se jednalo o agendy dávek pomoci v hmotné nouzi.

Od září 2014 se opět intenzivněji začala využívat tzv. kombinovaná forma pro výplatu dávek pomoci v hmotné nouzi a začaly se využívat tzv. poukázky. Jejich prostřednictvím vyplácí ÚP ČR klientům část příspěvku na živobytí a část dávek mimořádné okamžité pomoci. Toto opatření má napomoci tam, kde by dávka mohla být nebo je používána k jinému účelu, než k zajištění základních životních podmínek.

V roce 2014 došlo k posílení spolupráce mezi útvary zaměstnanosti a nepojistných sociálních dávek ÚP ČR, k zintenzivnění sociálního šetření a byl kladen důraz na zlepšení komunikace a spolupráce mezi ÚP ČR a samosprávnými celky (z důvodu efektivní výplaty všech typů dávek a řešení sociální situace společných klientů).

Do konce roku 2014 měl ÚP ČR ve své kompetenci inspekci poskytování sociálních služeb, přičemž již na podzim roku 2014 byly realizovány přípravné práce pro výkon nové agendy - inspekce poskytování sociálně – právní ochrany dětí (podrobněji část 22. této zprávy).

V průběhu roku 2014 probíhala zásadní jednání, týkající se vydávání průkazů pro OZP v nové vizuální podobě i formátu tak, aby v roce 2015 mohlo dojít k výměně stávajících průkazů OZP (průkazů mimořádných výhod a tzv. dočasných průkazů).

20.1 Státní sociální podpora a druhy dávek SSP

Systém SSP je upraven zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o SSP“). Systém SSP chápe rodinu jako soužití rodičů a nezaopatřených dětí ve společné domácnosti. V závislosti na příjmu rodiny jsou poskytovány přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, porodné. Bez ohledu na příjem rodiny se poskytují rodičovský příspěvek a pohřebné.

Významné změny v systému SSP v 2. pololetí roku 2014 jsou spojeny především s přípravou zapracování zákonů č. 252/2014 Sb. a 253/2014 Sb., kterými se mění zákon o SSP, platných od 1. 1. 2015. U příspěvku na bydlení se úprava týká nově stanovené definice bytu, za vlastníka je považován i manžel, který užívá byt na základě práva odvozeného od vlastnického práva druhého manžela, do nákladů na bydlení se započítává 80% normativních nákladů místo skutečně uhrazených nákladů na byt v případech, kdy se sestěhuje více osob z různých bytů, ruší se doba pobírání příspěvku na bydlení a klient již nepodepisuje, že sociální a majetkové poměry mu neumožňují řešit bydlení jinak než podáním žádosti o příspěvek na bydlení. Na porodné vzniká nárok při narození prvního nebo druhého živého dítěte, nepřevyšuje-li rozhodný příjem v rodině součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,7.

V září 2014 se konala pracovní skupina státní sociální podpory, které se zúčastnili zástupce ÚP ČR, MPSV a společnosti OKsystem. Na tomto jednání se vyjasnily dopady novely zákona na úpravu aplikace. K dalšímu upřesnění pak docházelo postupně ještě během podzimu až do doby schválení novely. Bez přípravy aplikace ještě před schválením zákona, ke kterému došlo až v listopadu 2014, by nebylo možné k datu účinnosti novely zákona úpravu aplikace dokončit.

V prosinci 2014 bylo vydáno Sdělení vedoucí oddělení SSP a HN č. 27/2014 – Sdělení k novelizacím zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, provedenými zákony č. 252/2014 Sb. a č. 253/2014 Sb., ve kterém je vysvětlen výklad novely a její aplikace do praxe. Sdělení mají k dispozici všichni pracovníci státní sociální podpory a současně je vyvěšeno na webových stránkách GŘ ÚP ČR.

20.1.1 Přídavek na dítě

Přídavek na dítě je základní dlouhodobou dávkou poskytovanou rodinám s dětmi, která pomáhá krýt náklady spojené s výchovou a výživou nezaopatřených dětí. Při poskytování dávky je testován příjem rodiny v předchozím kalendářním roce, jenž nesmí překročit 2,4násobek životního minima rodiny. Za příjem se považuje i rodičovský příspěvek.

Počet vyplacených přídaveků na dítě za rok 2014 činil 5 367 tis., v objemu 3 212 807 tis. Kč. V roce 2013 bylo vyplaceno 5 575 tis. přídaveků na dítě v objemu 3 334 507 tis. Kč. V porovnání počet přídaveků klesl o 3,73 % a v objemu o 3,65 %.

20.1.2 Příspěvek na bydlení

Příspěvek na bydlení přispívá na krytí nákladů na bydlení rodinám či jednotlivcům s nízkými příjmy. Poskytování příspěvku podléhá testování příjmů rodiny za kalendářní čtvrtletí. Nárok na dávku vznikne, pokud náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 (na území Hl. m. Prahy 0,35), nebo pokud součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 (0,35) není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení. Za příjem se považují i přídavek na dítě a rodičovský příspěvek.

Počet vyplacených příspěvků na bydlení činil v roce 2013 i 2014 2 345 tis., v roce 2013 činil objem vyplacených příspěvků 7 417 350 tis. Kč a v roce 2014 činil 8 861 809 tis. Kč. V porovnání objemu příspěvků vzrostl o 19,47 %.

20.1.3 Rodičovský příspěvek

Na rodičovský příspěvek má rodič nárok, jestliže po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o nejmladší dítě v rodině a žadatel o dávku i nejmladší dítě v rodině splňují podmínku trvalého pobytu a bydliště na území ČR. Podle výše denního vyměřovacího základu ke dni narození dítěte může rodič volit výši a tím i délku čerpání rodičovského příspěvku, přičemž celková výše čerpání rodičovského příspěvku činí 220 000 Kč. Při poskytování této dávky není testován příjem rodiny ani výtěžná činnost pečujícího rodiče.

Za rok 2014 činil počet vyplacených rodičovských příspěvků 3 377 tis., v objemu 22 957 844 tis. Kč. V roce 2013 bylo vyplaceno 3 565 tis. rodičovských příspěvků v objemu 24 380 473 tis. Kč. V porovnání počet příspěvků klesl o 5,28 % a v objemu o 5,84 %.

20.1.4 Porodné

Porodné je dávka, kterou se jednorázově přispívá na náklady související s narozením prvního dítěte. Nárok na porodné má ode dne převzetí dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů také osoba, která převzala dítě do takové péče do 1 roku jeho věku, pokud toto dítě bylo prvním dítětem této osoby. Při poskytnutí dávky je testován příjem rodiny v předchozím kalendářním čtvrtletí, který nesmí překročit 2,4 násobek životního minima rodiny. Za příjem se považuje rodičovský příspěvek i přídavek na dítě.

20.1.5 Pohřebné

Touto dávkou se přispívá na náklady spojené s vypravením pohřbu nezaopatřeného dítěte nebo rodiče nezaopatřeného dítěte. Příjem rodiny se netestuje.

20.1.6 Dávky vyplácené podle Nařízení EU

Mezi rodinné dávky vyplácené podle Nařízení EU patří přídavek na dítě a rodičovský příspěvek. Porodné a příspěvek na bydlení patří mezi sociální výhody. V případě splnění podmínek ÚP ČR vyplácí dávky buď z důvodu primární kompetence v plné výši, nebo z důvodu sekundární kompetence jako doplatek dávky, pokud je výše dávky v ČR vyšší než v primárně kompetentním státě. Pokud členský stát nereaguje, i když je z doložených dokladů jeho kompetence zřejmá, na základě Nařízení EU začne ČR jako sekundárně kompetentní stát vyplácet dávky v plné výši. Následně požádá druhý členský stát o úhradu dávky, která byla z jeho strany neoprávněně vyplacena. Stejně tak probíhá vzájemná úhrada mezi ČR a dalšími členskými státy v případě, kdy ČR nebo jiný členský stát vyplatil neoprávněně dávky z důvodu, že klient včas nenahlásil zahájení výdělečné činnosti v členském státě, který začal být kompetentním k výplatě.

20.1.7 E-formuláře

Pro ověřování podmínek pro rodinné dávky v rámci EU (přídavek na dítě a rodičovský příspěvek) se dle Nařízení Evropského společenství se používají tzv. E-formuláře. Formuláře

jsou zasílány na GŘ ÚP ČR a MPSV zpravidla kompetentními zahraničními institucemi.

Zejména jde o:

- Formulář E-001 Žádost o informace, sdělení informace, žádost o formuláře, urgence (všeobecný formulář).
- Formulář E-401 Potvrzení týkající se skladby rodinných příslušníků pro účely přiznání rodinných dávek.
- Formulář E-411 Žádost o informace o nároku na rodinné dávky v členských státech, kde rodinní příslušníci bydlí.

E-formuláře postupně nahrazují tzv. sedy řady F 001 až F 026, u kterých se v budoucnu počítá s elektronizací. Celkový počet převzatých a vyřízených dokladů na GŘ ÚP ČR v roce 2014 činil 7 440.

20.2 Dávky pěstounské péče

Ve věci řízení o dávkách pěstounské péče se od 1. 1. 2013 postupuje dle zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Všechny dávky pěstounské péče byly v roce 2014 vypláceny bez větších problémů, ačkoliv nastalo několik významných změn v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, které přímo ovlivnily dávku odměna pěstouna.

V oblasti dávek pěstounské péče došlo k meziročnímu nárůstu počtu pěstounů. K 31. 12. 2013 bylo evidováno 10 048 pěstounů, k 31. 12. 2014 již bylo evidováno 11 293 pěstounů. Nárůst o 12,4 % byl způsoben podporou pěstounské péče ze strany MPSV ČR, větší osvětou veřejnosti a snahou soudů přednostně umísťovat děti do náhradní rodinné péče. Za rok 2013 bylo vyplaceno na dávkách pěstounské péče celkem 2 112 987 tis. Kč, za rok 2014 byl zaznamenán nárůst o 10,6 %, přičemž celkový objem vyplacených finančních prostředků činil 2 337 541 tis. Kč.

Celkem bylo na dávkách pěstounské péče a státním příspěvku na výkon pěstounské péče vyplaceno v roce 2013 2 403 700 tis. Kč. Za rok 2014 činil celkový objem vyplacených finančních prostředků 2 787 949 tis. Kč.

20.2.1 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte má nezletilé nezaopatřené dítě svěřené do pěstounské péče. Nárok je zachován i po dosažení zletilosti dítěte, nejdéle však do

dvacátého šestého roku jeho věku, jde-li o nezaopatřené dítě podle zákona upravujícího státní sociální podporu, které trvale žije a společně uhrazuje náklady na své potřeby s osobou, která byla do dosažení jeho zletilosti osobou pečující.

Počet vyplacených příspěvků na úhradu potřeb dítěte vzrostl v roce 2014 oproti roku 2013 o 12,3 %, přičemž rozdíl v objemu vyplacených finančních prostředků činil zhruba 110 793 tis. Kč, což je přibližně o 13,8 % více než v roce 2013. V této kategorii nejsou zahrnuty děti, které nespĺnily zákonné podmínky pro přiznání dávky dle ustanovení §47g zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

20.2.2 Odměna pěstouna

Nárok na odměnu pěstouna má osoba pečující a osoba v evidenci (osoba pečující i po dosažení zletilosti dítěte, pokud má dítě nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte). Pokud jsou oba manželé osobou pečující nebo osobou v evidenci, náleží odměna pěstouna pouze jednomu z nich. S ohledem na formu „odměny pěstouna“, na kterou je nahlíženo jako na příjem, zaměstnanci útvarů NSD ÚP ČR poprvé v roce 2014 zajišťovali agendu „Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti“ za zdaňovací období roku 2013 ve vazbě na zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu. V souvislosti s potřebou kontroly a vyčíslení odvodů pojistného na sociální a zdravotní pojištění, odvodů zálohy daně z příjmu, daňového bonusu z odměny pěstouna a změnami, týkajícími se příslušných zákonů, vzrostl zaměstnancům útvarů NSD ÚP ČR objem agendy. Současně zaměstnanci útvarů NSD poskytovali pěstounům metodické poradenství při vyplňování formulářů. Z doložených podkladů pracoviště úctárny v Jeseníku provedlo roční zúčtování daně z dávky odměna pěstouna.

V roce 2013 bylo vyplaceno celkem 115 tis. dávek v celkovém objemu 1 005 294 tis. Kč. V roce 2014 bylo vyplaceno více než 130 tis. dávek o objemu 1 357 180 tis. Kč. V meziročním srovnání se jedná o nárůst počtu vyplacených dávek přibližně o 15 tis., objem vyplacených finančních prostředků vzrostl o cca 351 885 tis. Kč.

20.2.3 Příspěvek při převzetí dítěte

Nárok na příspěvek při převzetí dítěte má osoba pečující, která převzala dítě do pěstounské péče. Počet vyplacených příspěvků při převzetí dítěte vzrostl v roce 2014 ve srovnání s rokem

2013 o 7 %. K 31. 12. 2014 bylo vyplaceno o 160 dávek více než k 31. 12. 2013. Nárůst objemu vyplacených finančních prostředků činil zhruba 1 639 tis. Kč. Nejedná se o faktický počet převzatých dětí do náhradní rodinné péče za sledované období, neboť příspěvek při převzetí dítěte nenáleží dle zákona o sociálně-právní ochraně dětí osobám v evidenci.

20.2.4 Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla

Na příspěvek má nárok osoba pečující, která má v pěstounské péči nejméně 3 děti nebo má nárok na odměnu pěstouna z důvodu péče o 3 děti, včetně zletilých nezaopatřených dětí, jež zakládají osobě pečující nárok na odměnu pěstouna. Výše příspěvku na zakoupení motorového vozidla činí 70 % pořizovací ceny motorového vozidla nebo prokázaných výdajů na opravy, nejvýše však 100 000 Kč. Součet těchto příspěvků poskytnutých osobě pečující v období posledních deseti kalendářních let před dnem podání žádosti nesmí přesáhnout 200 000 Kč. Podmínkou je, že osoba pečující nesmí motorové vozidlo používat k výdělečné činnosti.

Objem finančních prostředků vyplacených na příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla klesl v roce 2014 oproti roku 2013 o 55 %, což činilo pokles o 15 801 tis. Kč.

K 31. 12. 2013 bylo vyplaceno 361 dávek o objemu 28 887 tis. Kč, k 31. 12. 2014 bylo vyplaceno 186 dávek o objemu 13 086 tis. Kč.

20.2.5 Příspěvek při ukončení pěstounské péče

Nárok na příspěvek při ukončení pěstounské péče má fyzická osoba, která byla ke dni dosažení zletilosti v pěstounské péči (osoby pečující i osoby v evidenci), a to ke dni zániku nároku této osoby na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Výše jednorázového příspěvku činí 25 000 Kč a každé osobě náleží jen jednou.

V roce 2013 bylo vyplaceno 538 příspěvků při ukončení pěstounské péče, v roce 2014 bylo vyplaceno 652 příspěvků, což představuje meziroční nárůst o 21 %. Objem vyplaceného příspěvku vzrostl o 2 925 tis. Kč.

20.2.6 Státní příspěvek na výkon pěstounské péče – účelový transfer

Nárok na státní příspěvek na výkon pěstounské péče (dále jen „SPVPP“), podle §47d zákona o sociálně-právní ochraně dětí, má obecní úřad obce s rozšířenou působností na základě vydání správního rozhodnutí o úpravě práv a povinností při výkonu pěstounské péče podle §47b odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností, obecní úřad, krajský úřad, nebo pověřená osoba, která uzavřela dohodu o výkonu pěstounské péče podle §47b zákona o sociálně-právní ochraně dětí. SPVPP je určen na pokrytí nákladů vynakládaných na zajišťování pomoci osobám pečujícím, osobám v evidenci nebo svěřeným dětem a na provádění dohledu nad pěstounskou péčí. Vzhledem k tomu, že se nejedná o dotaci, ale o neinvestiční transfer, přináší kontrola čerpání tohoto příspěvku velké problémy spojené s nevyčerpanými prostředky, které se převádějí do následujícího kalendářního roku. Krajské pobočky ÚP ČR provádějí veřejnosprávní kontrolu čerpání státního příspěvku na výkon pěstounské péče dle zákona o finanční kontrole a dle zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

V roce 2013 bylo vyplaceno na SPVPP 290 712 tis. Kč. Za rok 2014 objem vyplacených finančních prostředků činil 450 408 tis. Kč, což představuje meziroční nárůst o 55 %. Nominální údaje za rok 2014 jsou uvedeny v příloze č. 13.

20.3 Systém dávek pomoci v hmotné nouzi

Zákon o pomoci v hmotné nouzi vymezuje situace spojené s nedostatečným zabezpečením základní obživy, bydlení a mimořádnými událostmi. Napomáhá řešení některých nepříznivých nárazových životních situací, stanovuje, že každá osoba má nárok na poskytnutí základních informací, které vedou nejenom k řešení její současné situace, ale i k předcházení vzniku hmotné nouze. Nedílnou součástí pomoci v hmotné nouzi je sociální práce s klienty, kde některé úkoly plní rovněž pověřené obecní úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností a újezdní úřady.

První čtvrtletí roku 2014 bylo velmi složité po odpojení informačních systémů a přechodu na předchozí avšak neaktualizovaný informační systém. Situace byla zvládnuta pouze díky nadstandardnímu úsilí zaměstnanců ÚP ČR. Od druhého čtvrtletí došlo k postupnému navyšování počtu sociálních šetření, a to s přispěním externích spolupracovníků.

V polovině roku 2014 schválila vláda ČR personální posílení poddimenzovaného úseku nepojistných sociálních dávek ÚP ČR o 600 zaměstnanců. Posílení bylo zaměřeno zejména na posílení počtu sociálních pracovníků.

Zvýšení počtu sociálních pracovníků se pozitivně odrazilo v dalším navyšování počtu sociálních šetření a kvalitnější předběžné i průběžné kontrole.

V polovině roku proběhl v návaznosti na jednání zástupců krajských poboček a zástupců GŘ se zástupci veřejné ochránkyně práv workshop ke stanovení v místě obvyklého nájemného v Brně a byly vydány sjednocující pokyny k vyloučeným postupům, při stanovení v místě obvyklého nájemného.

Od září 2014 se opět intenzivněji začaly pro výplatu dávek pomoci v hmotné nouzi používat poukázky. Jejich prostřednictvím klientům ÚP ČR vyplácí část příspěvku na živobytí a část dávek mimořádné okamžité pomoci. Toto opatření má napomoci tam, kde by dávka mohla být nebo je používána k jinému účelu, než k zajištění základních životních podmínek. Poukázky slouží právě k odběru zboží, které základní životní podmínky zabezpečí, a to potravin, základních hygienických prostředků, dětského a lékárenského zboží, školních potřeb a oděvů. Poukázky není možné použít na nákup alkoholu a tabákových výrobků.

V listopadu 2014 byl schválen zákon č. 252/2014 Sb., kterým se mění zákon o pomoci v hmotné nouzi a další související zákony. Závěr roku byl převážně věnován přípravě na účinnost nové právní úpravy včetně intenzivní spolupráce s dodavateli informačních systémů.

V důsledku personálního posílení o 600 systemizovaných míst pro agendu nepojistných sociálních dávek se rovněž konalo zaškolování těchto nově přijatých zaměstnanců.

20.3.1 Doplatek na bydlení

Dávka doplatek na bydlení pomáhá společně s vlastními příjmy občana a příspěvkem na bydlení ze systému státní sociální podpory uhradit odůvodněné náklady na bydlení. Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení (tj. nájmu, služeb s bydlením spojených a nákladů za dodávky energií) zůstala osobě či rodině částka živobytí. Nárok na dávku má žadatel užívající byt, kterého je vlastník nebo nájemce, a jehož příjem (příjem společně posuzovaných osob) je po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení nižší než částka jeho živobytí (částka živobytí společně posuzovaných osob).

Počet vyplacených dávek doplatek na bydlení za rok 2014 činil 880 tis., v objemu 3 248 851 tis. Kč. V roce 2013 bylo vyplaceno 794 203 dávek doplatek na bydlení v objemu 2 814 371 tis. Kč. V meziročním srovnání počet dávek narostl o 10,9 % a objem o 15,4 %.

20.3.2 Příspěvek na živobytí

Tato dávka pomoci v hmotné nouzi řeší nedostatečný příjem osoby, případně okruhu společně posuzovaných osob², který je dán zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů. Nárok vzniká za splnění zákonných podmínek, pokud po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje příjem osoby či rodiny částky živobytí.

Částka živobytí je stanovena pro každou osobu individuálně³, a to na základě hodnocení její snahy a možností, ale také udělených sankcí. Odvíjí se od částek existenčního a životního minima. Výše příspěvku na živobytí se stanovuje jako rozdíl mezi živobytím osoby nebo rodiny a jejich příjmem, od kterého se odečtou přiměřené náklady na bydlení⁴.

Počet vyplacených dávek příspěvek na živobytí za rok 2014 činil 1 956 tis., v objemu 7 902 565 tis. Kč. V roce 2013 bylo vyplaceno 1 853 074 dávek příspěvek na živobytí v objemu 7 469 343 tis. Kč. V meziročním srovnání počet dávek narostl o 5,6 % a objem o 5,8 %.

20.3.3 Mimořádná okamžitá pomoc

Prostřednictvím mimořádné okamžité pomoci může být poskytnuta pomoc v situacích nepříznivého a mimořádného charakteru, kdy je potřeba poskytnout pomoc bezprostředně.

Jde o situace jako:

- osoba neplní podmínky hmotné nouze pro opakované dávky, ale kvůli nedostatku finančních prostředků jí hrozí vážná újma na zdraví;

---

² Vzhledem k tomu, že v praxi dochází k různým situacím, které jsou zcela individuálního charakteru, má orgán pomoci v hmotné nouzi možnost z okruhu společně posuzovaných osob některou osobu vyloučit.

³ Pro stanovení živobytí okruhu společně posuzovaných osob se jednotlivé částky živobytí osob sčítají.

⁴ Přiměřené náklady na bydlení jsou náklady na bydlení, maximálně však do výše 30 %, v Praze 35 %, příjmu osoby či rodiny.

- osobu postihne vážná mimořádná událost a celkové sociální a majetkové poměry této osoby jí neumožňují překonat událost vlastními silami. Takovou událostí je živelní pohroma, požár, ekologická nebo průmyslová havárie nebo jiná destruktivní událost;
- osoba nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky:
  - k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu;
  - na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby;
  - k uhrazení odůvodněných nákladů vzniklých v souvislosti se vzděláním nebo se zájmovou činností nezaopatřených dětí a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí;
- osoba nemůže v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků, úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením. Jedná se zejména o osobu, která:
  - je propuštěna z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, nebo
  - je po ukončení léčby závislostí propuštěna ze zdravotnického zařízení, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro závislosti, nebo
  - je propuštěna ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, respektive v 19 letech, nebo
  - nemá uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že je osobou bez přístřeší, nebo
  - je osobou, jejíž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby.

Za rok 2014 činil počet vyplacených dávek mimořádné okamžité pomoci pro všechny uvedené případy 65 tis., v objemu 111 459 tis. Kč. V roce 2013 bylo vyplaceno 82 tis. dávek

mimořádné okamžité pomoci v objemu 232 414 tis. Kč. V meziročním srovnání počet dávek klesl o 19,7 % a objem o 52 %.

20.3.4 Sociální šetření

Sociální šetření u dávek pomoci v hmotné nouzi je nástrojem pro ověření plnění podmínek nároku na dávky a samozřejmě také nástrojem pro depistáž jiných okolností, které mohou determinovat sociální situaci klientů ÚP ČR. V oblasti dávek pomoci v hmotné nouzi se sociální šetření provádějí výběrově dle specifických podmínek případu. V důsledku velkého nárůstu dávky doplatku na bydlení, zvláště v případech tzv. jiné formy bydlení, byla MPSV vydána normativní instrukce č. 16/2013 „Realizace sociálního šetření (doplatek na bydlení) – hodnocení zvláštního zřetele“. Tato instrukce sjednotila postup v oblasti zhodnocení institutu zvláštního zřetele, a to prostřednictvím sociálního šetření. Jedná se o případy osob, které užívají nestandardní formu bydlení a to především v ubytovně. Sociální šetření v roce 2013 byla prováděna v omezené míře. Na jednání vlády ČR dne 14. 7. 2014 bylo rozhodnuto o přijetí celkem 600 nových zaměstnanců na agendu nepojistných sociálních dávek. Posily působí především v terénu. Ukazatel sociálních šetření prováděných před i po přijetí nových zaměstnanců prokazuje pozitivní vliv na objem vyplácených dávek. Díky tomuto navýšení se zintenzivnilo provádění sociálního šetření.

V příloze č. 14 je uveden počet provedených sociálních šetření k dávkám příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení za rok 2014. S ohledem na zvýšení počtu SM pro agendu nepojistných sociálních dávek, zejména pak navýšení počtu sociálních pracovníků, je na první pohled zřejmý nárůst počtu vykonaných sociálních šetření ve 3. a 4. čtvrtletí roku 2014.

20.4 Příspěvek na péči, dávky pro osoby se zdravotním postižením a průkaz pro osoby se zdravotním postižením

20.4.1 Příspěvek na péči

Příspěvek na péči je podle zákona o sociálních službách, určen osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při zvládnání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti, pokud jim pomoc poskytuje osoba blízká, asistent sociální péče, registrovaný poskytovatel sociálních služeb,

dětský domov nebo speciální lůžkové zařízení hospicového typu. Výše příspěvku na péči činí pro osoby do 18 let v I. stupni závislosti 3000 Kč, ve II. stupni závislosti 6000 Kč, ve III. stupni závislosti 9000 Kč a ve IV. stupni závislosti 12 000 Kč. Pro osoby starší 18 let činí výše příspěvku na péči v I. stupni závislosti 800 Kč, ve II. stupni závislosti 4000 Kč, ve III. stupni závislosti 8000 Kč, ve IV. stupni závislosti 12 000 Kč.

Nedílnou součástí dávky příspěvek na péči je sociální práce, kdy sociální šetření je jedním z podkladů pro posouzení stupně závislosti. Provádění sociálního šetření upravuje Normativní instrukce MPSV č. 19/2013, která v současnosti prochází revizí, aby lépe reflektovala potřeby osob v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu a poskytla kvalitnější podklad pro posouzení stupně závislosti, které zpracovává příslušná okresní správa sociálního zabezpečení. Sociální pracovníci ÚP ČR provádějí rovněž kontrolu využívání příspěvku na péči.

V roce 2014 bylo na příspěvek na péči prostřednictvím ÚP ČR poskytnuto celkem 20 441 613,6 tis. Kč, což je v meziročním srovnání s rokem 2013 o 4,78 % více. Počet vyplacených dávek však poklesl - v roce 2014 bylo vyplaceno 4 027 tis. příspěvků na péči, což je v meziročním srovnání s rokem 2013 o 2,58 % méně. Vyšší finanční objem vyplacený na příspěvku na péči při nižším počtu dávek lze přičíst většímu počtu příspěvků na péči přiznaných ve vyšších stupních závislosti.

20.4.2 Příspěvek na mobilitu

Příspěvek na mobilitu je opakující se nároková dávka ve výši 400 Kč měsíčně. Celková částka vyplacená za rok 2014 činila celkem 1 111 228 tis. Kč, a je tudíž srovnatelná s částkou za stejné období roku 2013, kdy bylo vyplaceno 1 116 735 tis. Kč.

Dne 1. 1. 2014 vešel v účinnost zákon č. 313/2013 Sb., kterým se mění zákon o sociálních službách a další související zákony. Tento zákon novelizoval zákon o poskytování dávek OZP. Na základě této novely již není třeba posouzení zdravotního stavu, ani provedení sociálního šetření, neboť příspěvek na mobilitu náležel do 31. 12. 2014 držitelům průkazu OZP typu ZTP nebo ZTP/P.

20.4.3 Příspěvek na zvláštní pomůcku

Nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku má osoba, která splní zákonem stanovené podmínky. Výdaje na tuto dávku v roce 2014 činily 804 095 tis. Kč, jde tedy o mírný nárůst o 1,1 % oproti roku 2013, kdy bylo celkem vyplaceno 795 329 tis. Kč.

20.4.4 Průkaz osoby se zdravotním postižením

Průkaz OZP je přiznáván ve třech stupních – TP, ZTP, ZTP/P, a to dle závažnosti funkčního postižení pohyblivosti a orientace. Novela zákona o poskytování dávek OZP, která nabyla účinnosti dne 1. 1. 2014, změnila podmínky nároku na průkaz OZP – změnil se způsob posuzování zdravotního stavu žadatele. ÚP ČR již také neprovádí pro účel posouzení nároku na průkaz OZP sociální šetření. V souvislosti se změnou podmínek nároku na průkaz OZP došlo od ledna 2014 k výraznému nárůstu počtu žádostí o průkaz OZP.

Průkaz OZP byl, dle legislativy účinné od roku 2012, vydáván jako součást sKarty. Po zrušení sKarty byly jejich držitelům průběžně do 30. 4. 2014 vydávány dočasné průkazy OZP.

Dne 1. 1. 2014 vešla v účinnost novela zákona o poskytování dávek OZP, podle které ÚP ČR v průběhu roku 2014 zahajoval správní řízení u držitelů průkazů mimořádných výhod, kterým končí platnost průkazu v průběhu roku 2014 a k 31. 12. 2015. Držitelů průkazu mimořádných výhod, kterým končí platnost průkazu k 31. 12. 2015, je přibližně 230 tis.

Dne 29. 12. 2014 byla vyhlášena novela zákona o poskytování dávek OZP, podle které držitelům průkazu mimořádných výhod vznikal automaticky nárok na průkaz OZP podle předpisů účinných od 1. 1. 2014 bez nutnosti posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem příslušné okresní správy sociálního zabezpečení (účinnost novely zákona k 1. 1. 2015). Každý, kdo měl nárok na průkaz mimořádných výhod, bude mít nárok na průkaz OZP stejného typu a se stejnou dobou platnosti.

ÚP ČR se podílel na přípravě novely vyhlášky č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů, upravující podobu průkazu OZP. Novela vyhlášky vešla v platnost dne 26. 6. 2014, účinnosti nabyla dnem 1. 1. 2015. Na držitelství průkazu OZP se váže velké množství finančních úlev a dalších benefitů, proto obsahuje ochranné prvky proti zneužití. Vzhledem k tomu ÚP ČR na základě vyjádření Národního bezpečnostního úřadu, že nemá výhrady k zadání veřejné zakázky na dodávku průkazů OZP mimo režim zákona o veřejných

zakázkách, zahájil jednání se Státní tiskárnou cenin, s. p. o spolupráci při výrobě průkazů, o čemž informoval Vládu ČR. Dne 18. 12. 2014 byla podepsána smlouva mezi ÚP ČR a Státní tiskárnou cenin, s. p. na dodávku průkazů OZP.

21. INSPEKCE POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

K 31. 12. 2014 bylo v České republice zaregistrováno 6412 sociálních služeb, které podléhají inspekci poskytování sociálních služeb. V roce 2014 bylo zrealizováno inspektory ÚP ČR 365 inspekcí, z toho 306 základních, 57 následných a 2 inspekce hloubkové. Celkově bylo v roce 2014 zkontrolováno 5,7 % registrovaných sociálních služeb. Ve srovnání s rokem 2013 bylo v roce 2014 uskutečněno o 18 inspekcí více.

V posledním kvartálu roku 2014 byla inspekční činnost utlumena, a to z důvodu přípravy a realizace delimitace agendy inspekcí poskytování sociálních služeb z ÚP ČR na MPSV. Delimitace 50 inspektorů proběhla v souladu s novelou zákona o sociálních službách. S účinností od 1. 1. 2015 inspekce poskytování sociálních služeb provádí MPSV.

22. INSPEKCE POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ

Novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí ukládá ÚP ČR od 1. 1. 2015 realizovat inspekce poskytování sociálně-právní ochrany dětí. V souvislosti se zavedením této zcela nové inspekční činnosti byla k 1. 10. 2014 vytvořena 3 SM. Úkolem bylo připravit do konce roku podmínky pro plnohodnotný výkon výše uvedené agendy.

Od 1. 1. 2015 bude inspekce poskytování sociálně-právní ochrany dětí provádět 12 inspektorů v rámci celé ČR, kteří budou hodnotit standardy kvality u cca 248 pověřených osob.

23. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AIS	agendové informační systémy
APZ	aktivní politika zaměstnanosti
ČMKOS	Českomoravská konfederace odborových svazů
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESF	Evropský sociální fond
ESS	elektronická spisová služba
EU	Evropská unie
EURES	Evropské služby zaměstnanosti
EUROSTAT	Statistický úřad Evropského společenství
GŘ ÚP ČR	Generální ředitelství ÚP ČR
HK ČR	Hospodářská komora ČR
HMN	hmotná nouze
CHPM	chráněné pracovní místo
ICT	informační a komunikační technologie
IOP	integrovaný operační program
IPS	informační a poradenské středisko
IT	informační technologie
JISPSV	Jednotný informační systém práce a sociálních věcí
JVM	Jednotné výplatní místo
KA	klíčová aktivita
MIKOP	Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR
MN	míra nezaměstnanosti
MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV ČR	Ministerstvo vnitra
NIP	národní individuální projekt
NNV	nároky z nespotřebovaných výdajů
NSD	nepojistné sociální dávky
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OZP	osoba se zdravotním postižením
PS	poradní sbor
PvN	podpora v nezaměstnanosti
RIP	regionální individuální projekt
SIP	systémový individuální projekt
SM	systemizované místo

SPVPP	Státní příspěvek na výkon pěstounské péče
SSP	státní sociální podpora
SÚIP	Státní úřad inspekce práce
SÚPM	společensky účelná pracovní místa
SVČ	samostatně výdělečná činnost
UoZ	uchazeč o zaměstnání
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
VPM	volné pracovní místo
VPP	veřejně prospěšné práce
ZoZ	zájemce o zaměstnání